

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

In Digestvm Vetvs

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

Repetitio legis, Jusiurandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95938](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95938)

Trasfaccio
 An aut pꝛo-
 missum dicat
 esse transfaccio-
 vide. d. Ale. l.
 Imol. in cōs.
 legꝛ. i. f. vlt.
 cōs. i. pte. 2 in
 cōs. cꝛy. i. i. j.
 col. in. i. pte. 2
 adde. d. Bart.
 foci. in 2. c. c.
 legꝛ. incip. in
 pꝛit. vñ. circa
 pꝛim. circa
 pꝛin. i. c. c. 2 v.
 circa secūdam
 in. i. pte. qꝛ
 bitramentum
 iꝑꝛus final cū
 pꝛomisso. pꝛ
 iñ censet. 2 est
 transfaccio cele-
 brata ab iꝑꝛis
 partibus.

te pñti vel futura, qñ dñ e als decisa: vt. j. de pñ. i. de l. elegãter
s. hic. pñti. Interdñ. i. iuramētñ decisiñ, vt. delatñ tñt pñes: vt.
s. hic. Interdñ. laudñ arbitratōis: vt. auf. vt. dñ. iñ. dñ. i. dñ. do
der. dñ. qñ arbitramētñ nō ē trãfãctio, s. declaratio trãfãctio
nis: pñmiffus at ē trãfãctio nō declarata, s. declarata p ar
bitratōis nō eni possit ipã trãfãctio pferri i aliñ, s. declaratio
trãfãctiois fic, ar. j. de reb. uñ. l. vñ. s. qñ gñã. z de le. l. qñã.
z differt a trãfãctioe vñ qñ iniqui laudñ z reduci ad eqñã
tãt vt. j. de loc. l. vñ si nerru. fecit vt. ar. trãfãctio qñ certe omni in
dicio emanauit tñt pñes, vt. j. ad tr. l. luc. qñ. s. hic. Itẽz trãfã
ctio in gñc. i. trãfãt pñctio: sic fz bz se dicitas pñes vt. hic. z
fic nō s. vñ trãfãctio sup certo declarato finalit vt. dñ. j. de pñ.
ind. l. elegãter. s. si qñ possit. qñ tñ dñi in l. diuerfa. C. de trãfã.
z in l. i. C. qñ puo. nō est nec fz nec cõpõmiffus nec laudñ
bitratōis: facit qñ nō. C. de epif. an. l. i. q. p. l. y. ar. j. de pñ.
re. l. duob. qñ. s. hi ibi negatio faciebãt re dubia vt. o. s. si possit.
z bec vera in gñc. i. arbitris iuris, qñ eoz pñã ē vera, cui pñ
tẽtẽ fine cã nō pñt renũtiari: vt. nō. in l. diuerfa. s. iñtẽ diffi
nitina nō s. vñ sup eo qñ diffinitio est pñt aliã sniam: qñ est vñ
eadẽ infãtia, nisi pñã snia sit nulla ipso iure vt. j. de ac. cl. ab
sentẽ. vel nisi pñvĩz reitõnis, vt. s. de iñte. rest. l. oñius. Itẽz
qñ alia infãtia nō s. vñ pñfctm iñtẽ id est indec, qñ s. vñ s. si
pñt, nec pñgnoare qñ fecit, vt. j. de pñ. l. quorũ. s. vñ. nisi sit sup
plicatũ appellatõis, z accũ de nullitate, vel petita restẽ, vel nisi
incertũ sit, an pñnũtiatũ sit: vt. o. s. pñt. z C. de trãfã. l. i. cã.
z. s. fa. circil. qñã mulier. z de inre pa. l. carmelia pia. B verũ
nisi pñe sine renũtiatũ sit: nã s. qñ ad finendi sniam secũda
dam qñ eisdẽm actũ nō valeat renũtiatio, qñ instantiã cõple
tam, z finitã in finitũ pñcedentis reducere nō pñt. ar. j. de
sol. l. qñ res. s. aram. nō. C. de trãfã. l. i. diuerfa. Itẽz alia i
stãtia fecit, pñfctm iñtẽ i fẽraf er notis pñationibus, qñ postea
emerfuit in litẽ. ar. j. de al. admonendi. a facit. j. de re. iñ. al. a.
z. lactoris verba. z idẽ i arbitris dico, vt nō valeat pñ s. pñmũ,
etiã si oata sit potestãs arbitrio laudandi femel z pluries. nã
B intelligit. qñ. cõiũctũ z diuifũ, vt. s. de arb. qñ. qñ tñ. nō ar
qñ possit corrigere diffinitũ, vt. e. t. i. l. quãlẽ. s. si. cum. l. seq. v3
etiã scõa snia s. iñ pñe. si pñã iure cõdõnatõis, scõa absolũ
tõriã qñ potuit fieri pñt nouas exceptiões, vt. not. C. de ecce.
ret. iñ. dñ. duob. focus est pñã sit absolutõriã z scõa cõdõna
tõriã, qñ de iure fieri nō potuit p nouas allegatiões: ita
intelligitur. l. i. C. qñ puo. nō est nec. z s. Bul. ibidẽ. Sed in cõ
trarium facit. j. de cõd. in dñ. l. inian. qñ. s. adde qñ nō. egra de re
iñ. c. inter notum aucterũ. sed in snia interlocutoria oñ vt. l. qñ
iussit. j. de re iñ. In decreto voluntariũ iurisdicciõis dic vt. C. de
pe. b. l. i. putas. z de re. tñ. l. qñ tẽs. z de tu. z cu. da. ab his.
l. tutor. i. petis. In decreto contentiois iurisdicciõis dic si fe
raf qñ cõtumãcia, quãdiũ pñt contumãtẽ pẽ purgare, pñt reuo
cari, egra de pñ. c. eg. l. iteris. de col. bo. l. i. s. si frater. si fẽrf
meritis caufe, vt in scõo decreto dic vt. C. de re iñ. l. ignoreare
differt tñt in pñdictis appellatio a nullitate, qñ appellatio etiã
in snia absobet pñnũtiatũ, vt. j. ad mñ. l. iñ. fi. s. qñ vñ
licitas nō. nisi pñt petitiõ nullitatis sit vñ a nibil operat. tñ. o.
B. y. qñ bñt. a. agens de nullitate pñt interim offendi: vt. j. de
ac. pñ. l. i. s. si fẽrf. p. vt. sup. l. i. re vera tenet bannũ z est
aliquo, ad qñ, qñtũ ad dispõsẽ legãlẽ infictpur veritas, vt. j. de
cõdi. o. cãm. l. i. pecuniã. l. i. si fẽrfum. Si autẽ re vera sit
nullũ nō pñt offendi nec egulat offendente snia de facto la
ta: vt. j. de inia. tẽf. l. i. qñ s. filio. s. qñ si qñ. qñ debuit expectare
sentẽtĩã scõar. ar. de egra. l. cñ dignus. bannũ etiã cñ sit in
terlocutoria pñt reuocari s. iño pñrio qñ expectat post finitas
diffinitũ. Itẽz qñ fẽrfur qñ sola contumãcia ynde purgari pñt
vñ s. ad snias diffinitũ, vt. j. de cu. re. l. diuiss. z l. iñ. sol. l. i. am
tñ. nisi lex municipalis aliud disponeret, z tñc bannũ clapius
haberẽt pñpetuum vigore. C. de modo mñ. leos. in fi. s. qñ
bannitus appellat. cum sit verus pñmag. s. iñdico, esto qñ sit
verus contumãt ad sniam audiendã appellat, qñ contumãcia
ad sniam, ponderat lex, pñt esse etiã qñ citatus ad sniam perso
naliter bz aliqñ cãm non veniẽt, vt. C. de bis qui per me. in l. i.
iñ. z no. in. l. i. si. s. qñ iñtũ qñ nō obrep. qñ cãm tenet egpmere
fz appellatio, nec tñ iudex a quo, tñc fũt dẽfẽdere, vt. l. i. superfe
dere, qñ pñã facit iudex fibi z vera cõtumãcia nō. i. c.
si ante. de poli. cl. eiõs dñi qñ appõnenda: qñ si nō adieretur,
causa confatẽt per ius, scriptũ libellũ appellatiõis fore
defectũm. facit. s. de mñ. l. minor autẽ magis trãfãctio. z p. l. y.
in simili. C. de fidei. i. auf. pñtẽt in. iñ. qñ. no. in. l. nostra. onas
cõpõratões iuramētũ ad trãfãctiõẽ z ad sniam, z querit i
quo est similitudo z paritas, z iquo diffimilitudo z dispari
tas: z dic vt. qñ. l. l. c. l. antiqua. C. Interdñ. dñt pñes trã
fãctiõis z bz maiorẽ auctoritatẽ qñ snia. b. o. dñ. h. qñ trãfãctio
dñt large p qualibet decisione litis. z boc modo laudam arbi
tratoris tñt trãfãctio, non autes trite sumpto vocabolo, nō
hoc dñgi. s. de arb. i. de meis recessis. C. In gl. pñt. z. i. b. i. qñ

pro non est nec l. i. q. no. C. de transac. si diversa. quod dicitur
plene no. in c. inter monasterium de re. in nouel. hoc verum est.
qñ snia fertur super sniaz. qd hoc nō pōt fieri. nisi remedio ap
pellationis. restitutionis. nullitatis. r. supplicationis. Si aut
tem fertur sup actione prima. si ex eade iusticiā. non v3. si ex
nono libello. valet: vt no. j. de ecce. rei ind. si duobus.

Repetita fuit hec lex scda per excellētissimuz Juris vtri-
usq; interpretē do. Balde Peru. in alma ciuitate Florentie,
vbi tunc ordinarie ius civile legebat, anno. s. m. ccc. lxx.

Repetitio legis, Jusjurandum.

In nomine domini no
stri Jesu xpi, & beate Marie virginis glorio
se, & totius celestis curie, Amen. ¶ Reperi
tur leges secundæ ff. de iureiur. obseruand
bunc ordinem q̃ primo, vt moris est, cõstitua
bo rubricam ac precedentia, & expeditam rubricam glens. seu
condo concedendam ad nigri continuandã, diuidendã, & si
mando casum literalem, & ponendõ literã, legidõ, & explanandõ,
notabilitã colligendõ, opponendõ, & querendõ: sic expeditas, seu
gem, apparatus ac materiam, prout breuius potero. ¶ Cõstitui
itaq; ad primũ & dico q̃ rubrica notaria continuatur ad præce
dia hoc modo. Dicitũ est. s. de reb⁹ creditis, munito, & certi co
dictiõ. verum q̃ horum occasiõẽ lites q̃q; oriuntur, ecce
sacramenti remediõ dirimuntur: ideo bñ ponit banc rub. de
iureiurando, fm̃ Dof. Diuiditur autẽ hoc rub. in duas par
tes: q̃: p̃mo p̃mittit gen⁹, scõlo subdit tres sp̃es. Prima ibi, si
iureiur. scõla ibi, siue volitatio, siue necessario, siue iudiciali,
vel diuide rubricã in tres p̃tes: q̃: p̃mo ponit de iuramento vo
litario, ibi, siue volitatio. scõlo de iuramento necessario, ibi, si
ue necessario. tertio de iuramento iudiciali. ibi, siue iudiciali, &
distinõ melior est q̃ p̃ma: q̃: bñ titul⁹ nõ tractat de iurame
to, p̃ut cadit de dictis speciebus, bñ aliqua ex g̃o non tractat
de iuramento, p̃ut gen⁹ est, sed de tribus speciebus iuramentõ
rum. ¶ Cõtra bac rub. opponitur primo de insufficienti sp̃e
cieriũ enumeratione: nam cum plures sint species & fõme
iuramentõis, ergo trimẽbris distinõ est imperfecta. Sol. rub.
ista nõ p̃cedit, vt species sufficientes enumerã & distinguiunt;
nam alia est distinctiõ iuramentõrum perfectiõ, vt in gl. Si
p̃cedit vt demonstrẽt de quibus speciebus iuramentõis est
in hoc tit. p̃ncipaliter tractatur: q̃: d̃ bis duntaxat que sunt
remedia finiendũ litigiu, Et sic non ob. ¶ Secundo opo
nitur de superfluitate: nã ille tres species reduciunt ad duas,
sc̃ilicet ad iuramentũ, q̃ ex pactione litigatorũ emanat: iuramẽ
tum, q̃ ex auctoritate iudicis p̃cedit, vt j. c. l. i. So. p̃pterea
aliq̃ m̃ebũm bñ superfluit: q̃ ibi implicite, bñ explicite lo
quitur: sic nõ ob. siue n. j. de codi. inde. l. in summa in p̃n. vel
q̃ iudicialẽ nõ pendet ex conuentione simpliciter, imo requir
tur ibi quidam act⁹ trium personarũ, l. litigatorũ. ¶ Iudici
alis, actoris, & rei, sed in volitatio nõ, nisi quoniam personarũ
id est litigatorũ. Et idem alterius sunt fõme, & p̃t cõsequẽ
species, & trimẽbris distinõ necessario. Quero, quomodo
tractetur de iuramento in iure nostro: & dic q̃ multipliciter,
p̃t in gl. nostra, que gl. imperfecte loquitur, vt in examinatio
ne materie apparbit. Bal.

In iurandum. Continuat^r ad legē precedentē hoc mod^o:
Dicitur esse in lege precedentē q^{uod} iuramentū est maxi-
mū remediū finidarii litii: verū q^{uod} poterat obitari qua ma-
iōritate: in comparatione ad quid esset maximum, verū in
comparatione ad transfectionem, vel ad sniam, ideo ponit bic istā
legem. Siuiditur in duas partes, q^{uod} primo cōparat iuramen-
tum ad transfectionē subiectivē, dum dicit iuramentum speciem
ad transfectionis continet: nam esse species transfectionis nō
est aliud nisi q^{uod} transfectio predicatur, ē iuramentū subficiat,
et species subiectiva, vt nō. j. de ver. sig. l. recte dicit^r. q. 2. ti. i.
ij. 2. de condi. ob. cām. l. sic. cū comparat iuramentū ad fen-
tentiā exccssive, ibi dum dicit, maiōrē q^{uod} c. loco summarij
iunt nō. ppter littere breuiū loquū. nō. ergo primo q^{uod} transfectio
est gen^{us}, 2. de iuradiū dicitur. 3bi. speciem. nō. propor-
tionem inter iuramentū et transfectionē in paritate efficacie:
vt in prima parte legis colligit. nō. disproporcionē inter iura-
mentū et sententiā penes maiōritatem auctoritatē, vt in se-
cunda pte legis. nō. bic de maiōritate auctoritatē in tria me-
dia finidarii iuramentū, scilicet iuramentū. s. l. pti. a. bicibi,
iurandi. Transfectio, ibi, transfectionis. Et snia, ibi, res in-
scata. Hunc ergo litteram exponēdo tibi, iurandiandum nōne
bi dicit ius, melius distiget fecit, q^{uod} vbi dicit iurandi ius meli^{us}
distiget iuratum: et videtur q^{uod} sic, nam iuramentū facti esset
in facio

[illegible]

a. **C**Individuis.
Aide eandem
Baldi in. l. si
plures. C. de
condi. in ser. et
in. l. si. col. C.
de ber. ac. r. in
l. si feru? si qd
can. r. l. furio
sum. C. qui tes
ta. fa. pos.
b. **R**el. probis
re. Aidea fe
li. in. c. quonia
stra. de prob.
in. i. g. col. ver.
glo. in ver. po
ductiones. cu
seone.

Actio. Ad
de Fel. in c. j.
in prin. in ver.
i. per istum te-
stum. et tit. de
iure. vbi ponit
nūquid deus
se canonico ex
ingramento ex
transindicali p-
missio oiaf
actio. h. d.

Contr. que
actio oiaf ex
sententia vide
Fel. in rub. de
re. iud. circa fi.
in ver. subfi.
bic. Bn.

facti; qd eante causa efficiente cessat effectus? vnde et edicti
pctoris fit ca efficiens, et iuramentum causa materialis, si cessa
ret ca efficiens cessaret actio: vt. s. de on. ur. l. ij. de iud. l. de
ver. obli. stipulatio legis. qd alteri. i. de v. in fin. l. imperio iu
dicis cum mari regia maderet executioni: vt. d. n. a. s. de ve
ven. l. qui restituere. et io actio que ex sua igitur magis ppet
denominat in factum, qd indicat, licet qd leg. vocat actum in
dicat: vt. l. miles. s. p. de re iud. dices tu qd imo generat? vbi
tur actio indicat: ita interdum ca efficiens format actum attribui
do spiritum sibi efficacie, et tunc actio denominatur ab efficacie
vt. c. de don. l. si qd argumetum. l. i. de cond. ex le. interdum ca ef
ficiens imputat in actum, seu factum omnimodum effectum efficacie, et
tunc actio denominat ab ipso facto: qd denominat et ois a cetero
no, no a pfirmat: vt. c. de re. perm. l. leg. placito. si ita fit in
tentia et iuramento, qd pctor tribuit esse spiritui efficacie, ar
et. ¶ Pctor ea in iuramento qd bñbitur: vt. s. de pec. lo. opoñi.
s. i. ergo ex illo quasi dñtu no ex edicto pctoris ois actio. vt. c.
com. l. i. similiter in snla m. in tu dicis bñs quasi cōtrahitur fer
mel in cōtestatōe per hoc qd obligat instanti, non tñ esse hoc
quasi cōtractu aliqua actio pfectissimè, nec recordo qd aliq leg.
hoc dicat, nisi interponerent stipulationes indiciales, ex qb
ageretur: vt. l. i. de pre. stip. inf. de fatid. per totum. l. v. de ver
bo. ob. s. i. qui satis. co. l. fed. z si beefferit. Item semel in sen
tentia per hunc quasi contractum obligatur pars sua: si ergo
quasi cōtractus? obligatio quare no ex eo actio? per hoc. c. de
pecu. l. licet. s. i. de scribit. s. i. de pre. stip. l. i. si cum. Sol. di
co qd spiritus efficacie potest attribui actui dupliciter. Primo no
do vt causa materialis tñm, p hoc istic actus non parit actionē
per se, qd sola causa materialis non producit effectum de se, si
licet concurrat vt causa materialis, vna cum efficacie ad p
tionem et partis effectus, et ita loquitur bñ. Alio modo pōt ar
tribui efficacia alitui causa impliciter, ita qd per ipsum factum
solum representetur omnes cause, que requiruntur ad actionē
pariendam, et tunc denominatur a specificatur a pctoris: vt. l.
l. i. n. g. i. s. de paci. ab ipso facto a iudice finit radice et
noine, vt ibi patet. Sñt autē necesse imaginari et ponere quasi
dñtus ex istis actionibus decisum ab hoc vt in iudicio possit
deduci per modum actionis: nā si tollant per vias probatōis
operantur, non esset litium finis: qd probatio posset reprobari. ar
c. de contrab. stip. l. optima. Sed noine leg. etiā non fingit
do istos quasi dñtus poterat actionē dare? ita dñd hic leg. pe
rerum naturam immutare fingendo tñ no naturaliter dispo
nendo: vt. l. i. s. de v. s. i. ca. re. qd vñ cōsu. c. de re. v. p. al.
res in present. prin. s. i. qd in iudicis et iuramentis quasi dñtus
negocii geritur inter partes, cōuenit? fuit imaginari qua
si contractus? vt. c. de cond. inde. l. si in ar. s. sic cu causa do
re actionis fuit cōuenit? qd fine ca. ar. s. in l. i. omne. cū ta
le negocii nō cadat in formā veri dñt? nec delicti, nec qd deli
cti reatit, vt cadere intelligat in formam et etiam quasi contra
ctus? Ideo iura quasi cōtrahi dixerunt, et quasi cōtracta etiā
imaginari sunt: sic etiā subordinati sunt in iudicis illi dñt in
si contractus? quod iure veteri cessante eo primo qui iudicem in
litis contestatione cessabat leg. nec ad diffinitiva venit pote
rat bodie. Sol. in hoc aliter distinguunt: vt. l. proparanda. c.
de ind. c. quo. et quan. in. aut. qd semel. Bal. ¶ Expedito ter
vento ad apparatum, et op. dicitur hic qd iuramentum est spe
cies transactōis, et si concludit qd transactio fit quoddā p
cabile, et pcedit de iuramento, sicut genus pcedit de sua
specie: fed contra, illud est genus qd representatur et verificat
in qualibet sua specie: vt. l. i. c. si cer. p. Sed transactio nō re
presentatur nec verificat in iuramento cū sine specie opposi
ter: ideo oportet istud pbare et pbare illa sunt cōtraria que ad
sine dñt distinguunt, vt opposita, vel realiter, vt veri et falsum,
et ista dicantur cōtraria in origine, qd iuramentum alii et erro
vt. c. de inoff. test. l. eñ qui. vel formaliter, vt materia infecta.
l. rudis, et facta et in formā redacta, vt. l. heres nicus. s. que
tue. de le. s. i. vñ finaliter vt approbatio et reprobatio: vt. l. i. c. si
fer. et. l. i. si fernus. s. commo. Sz transactio et iuramentū dñt
gunt, vt opposita realiter: qd iuramentum imponit verū arbi
trium: vt. s. c. non erit. l. si duo patroni. s. si quis a transactio
destruit si erit? vt. c. de transac. l. in transactio. l. vbi pactus. s.
i. de condi. inde. l. el. gñt. s. si quis post. Item distinguunt vt
opposita formaliter: nā transactio est aliquo dato, vel re
tento, bñ em iuramentū suam perfectione formale et delatio
et pfectione: vt. s. c. l. i. s. non eg dñt vel reinterlocutio igitur
esse contraria: qd inesse nūllū et aliquid est cōtradictio: vt. l. si
qui. s. vñ. l. i. de reb. dub. Item distinguunt vt opposita final
liter: nam iuramentum ordinatur ad veritatē declarandā, s.
ad hoc tendit finaliter: fed transactio tendit ad veritatē velidā:
qd est de reb. dubijs, nec remouet dubietatē prime causē: et
addit obscuritatē: nam si remoueret, transactio nō teneret? qd
de reb. dubijs

Secunda Baldi super Digesto veteri.

Item ex vtroque tollitur naturalis obligatio: vt. l. i. tit. i. h. i. b. u. m. §. naturalis. de sol. i. §. l. i. in excipiendo igitur tollendo natura- lem qm sunt ad liberandū sunt similia, sed cōtra sunt dissimilia in agēdo: qm ex iuramento oīf actio ex t'raffactione: vt. C. l. actori. 7. C. de transac. l. siue apud acta. 7. l. i. p. fundo. Collige ergo qm in aliquib' sunt oppositae species. In aliquib' habent dissimilitudinē. In aliquib' vero diuersitate, sicut et alias p'tin- git qd quedā sunt dīa in origine, tū in effectu sunt p'm qd cō- formia: vt. C. de inoff. testa. l. eū qui. Et ex hac gl. habes qm ex omni iuramento liberatorio tollit naturalis obligatio. S'cōdo habes, qm ex iuramento actio oīf: ex t'raffactione autē non ori- tur actio. ita dicit gl. Sed ista gl. videt falsa. Primo in p'mo dicto: nā ex iuramento necessario non tollit naturalis, ideo ministeriose. l. vlt. §. dicit, naturalis obligatio hac pactione tollere: vt. §. de sol. i. tit. i. h. i. b. u. m. §. naturalis. ibi. cōuentoris equi- tate dissoluitur p'm. S'cila. Jac. Bu. C. Sed pro gl. qm ex iuramento necessario ad liberandū interposito tollat naturalis: et si est ad obligandū ordinatus, oīf naturalis: facit, qm factū in dīcis deferētis iuramentū deputat, et representat factum par- tis: vt. C. de enic. l. si ob causam. 7. C. de sent. libera. quidē t'bo- doza. 7. §. de enic. l. si plus vel minus. §. si iussu. 7. §. de pig. act. l. e. legat. §. si qm post. ergo sicut ex facto partis oritur natu- ralis, sic ex facto iudicis, similiter est in consensu cuiuslibet, qm bz representare illā personā: nā illā naturaliter obligat, licet verus consensus illius non interueniat, vt p't in tutorē, et cura- tore, et procuratore, et similib': vt. §. de adm. tucl. l. i. §. de insti. l. si. cū si. P'terea ex iuramento necessario oritur actio et obliga- tio, vt. l. nam et postea. §. si minor. 7. in. §. si. i. ibi not. ergo multo magis liberatio, vt. l. i. §. qd. §. de superfl. P'terea naturalis obligatio oritur, qm etiā abf' cōsensu, qm naturalis equitas adeit ad obligandū: vt. l. i. §. si pupilli. de neg. ge. sed hic eg- tas adesse videt, ex quo iuramentū pro veritate habetur. P'te- reia idē operat' verū esse, et pro vero habere, licet non sit idē, vt no. §. de ver. sig. l. mercis. Sed iuramentū habetur pro veri- tate, ergo sicut veritas inducit, sic et iuramentū, vel inducit, vel salte' fingit inducē: nā non pōt haberi pro veritate, quin simplr habeat' pro veritate: sic quo ad naturalē et ciuilem az ex parte verū reputari et ex parte falsum non pōt, ar. no. C. de transac. l. i. §. si falsis. P'terea super naturali sola pōt iurari esse, vel non esse, ergo et p' iuram etiā necessariū pōt induci et tolli naturalis obligatio. Et ante qd solū p'mitto, qm aliqui adeit cō- sensus, exp'ressus et verus: tūc si ad obligandū, inducit natu- ralis: si ad liberandū, tollit naturalis: vt. §. de sol. i. h. i. b. u. m. §. si. h. i. b. u. m. §. naturalis. aliqui abest cōsensu exp'ressus: s'z adeit cōsensu tacitus et ver'. et idē vt. §. de fideius. t'nt. l. cū oīfē dimus. §. si. 7. l. loca. l. q. ad certū. aliqui deficit cōsensu ver' tā exp'ressus, qm tacit': s'z est ibi consensus improprie et f'cte, et tūc nō oīf ibi naturalis, nec tollit, vt. l. Julian'. et p't i chirogra- pho post biennū: qd p'sumpt' cōsensu nō inducit naturalē verā necesse tollit, nec est cūrsu tēpōis: qd solo cūrsu tēpōis nō i- ducit, nec tollit obligatio. l. obligationū fere. §. p'z. et ita dicaz p'm Jac. Bu. qd est no. p' ob. §. si pupillus. qm ibi qd re p'bit, vel quasi p'bitur: hic autem qd cōsensu. Et ex predictis habes qm ex imaginario consensu oīf naturalis, et qm non: cōcludo ex his cōtra gl. nō ob. l. si ob causam. qm ibi iudex contrabebat nomine partis, et pro necessitate, vel utilitate partis: vt. l. qd si minor. de bo. aut. in d. poss. interloquitur ipse, vt ipse iudex, nō vt pars: ideo ista interlocutoria in tollenda naturali non de- bet operari plus, qm off'ntina snia, nisi sustineas qm gl. non in- telligitur qm obligatio tollatur vere, s'z qm p'sumit nūq' fuisse ex quo sic iuratum est: s'z nūq' d' ex iuramento non solenni tollatur naturalis: et videt qd sic, sicut a simili ex testamēto nō solēni: vt no. §. de condi. inde. l. i. 7. C. de iur. et fac. igno. l. cū qd. In cōtrariū vt. §. de condi. pec. l. i. §. cū qui. et hoc credo verū, et proba cōparādo iuramentū ad alios cōtractus in qbus sic di- stinguit. Interdū aliq' act' deficit in solennitate formalit' tūc nō tollit naturalis: vt. l. i. §. de ver. obli. nec tollitur ciuilis in. l. si vnus. §. si acceptilatio. s'z pacta est ratio quia cessat forma que dat esse rei: vt. §. ad egib. l. Julianus. et de usufr. l. q' vsus fru. aree. Interdū deficit in solennitate materiali, et dicit tūc vt in. l. an inutilis. de accep. Interdū actus deficit i solēnita- te probatoria, et tunc refert, aut est talis actus, qui si esset solē- nis induceret naturalem et ciuilem obligationē, vt legatum, et si- deic ommissum: tunc aut querit, vtrū inducat naturalē itatē i finib' iustitiae naturalis: et dico qd sic. vt. l. an testamēto. de fidei. lib. aut est talis act', qd solēnis nō inducit obligationē, vt institutio heredis. Leg. parte. de acq. her. et tūc dico qd si nō ē so- lennis solennitate probatoria habet' pro nō scripto, vt. l. si. §. fa. erci. 7. l. hac consulti ssima. §. ex imperfecto. C. de test. ergo p'tra dicit: vt. C. de iur. et fac. igno. l. si post diuisionem, et male in hoc aut actus non est solennis. l. reprobatas propter carentiā so- lennitatis: tunc non oritur naturalis: vt. §. de fideiussu. l. cum

lex. imo censet pro nō scripto: vt. §. de fal. l. si fil'. in. §. l. i. igitur iuramentū in essentialibus deficit, nil valet, et nil operat', et ex p'missis sequit', tū ad ius retentionis qm valet ista natura- lis obligatio: vt no. C. de iur. et fa. igno. l. cū qd. 7. §. de di. inde. l. i. §. de fideiussu. l. vbi cūq'. cū si non est materia hic, §. in. l. Jul- ianus verum debitorum. et non erit. i. e. cum si. Sed quid si iuramentum est solenne: sed actus sup quo iuraf nō est solēnis: an v'z tunc iuramentū, ex quo non habet intrinsecū defectū, s'z solū p' relationē ad actū principalē: nō ideo v'z dictum est. §. in questionibus principalib'. q. v. vbi vide. Sed quid si promit- to te liberare, si iurabis: tū iurasti, an sit naturalis sublatā ob- ligatio: vt qd sic. vt. §. l. i. §. cū debitor. In dīi videt: qd istud pactum nō cōtinet liberationē, sed cōtentionē de libera- do, ergo non tollit naturalis: vt no. §. de condi. inde. l. si nō for- tem. §. adeo autē. P'to prima parte bene facit. §. de cōtra. em. l. habeo scribit bibliothecam. dīc. qm aut est iuratum super ista obligatione, qm iurasti te nō teneri: statim est sublatā natura- lis, vt iuramentū in ista gl. Aut iurasti super alio, vt te acē- disse capitoliū: tunc naturalis non est statim per iuramentū sublatā, sed debet liberari qui iurauit: qd iuramentum nō v'z nit dispositiue sed per modū implēde cōditionis, et vide qd no. C. de cōtra. emp. l. in emptio. in. §. gl. 7. §. de pac. l. i. intra. sit in- tellig. o. l. si qd cū arbitratore. deinde ista gl. v'z falsa in alio: dīc' em qd ex t'raffactione nō oīf actio: cōtra. ex cōtractu inno- minato re secuta oīf actio: vt. C. de rer. p'mu. l. qd placito. 7. §. de pac. l. iuris gentiū. §. 7. ideo. §. de p'ref. ver. l. naturalis. §. t'raffactio est cōtractus inominatus, ergo rei interuētū d'z vestiri ad agēdū, ita doc. vt. C. de t'raff. l. cum mota. 7. not. §. de condi. inde. l. domus. So. aut t'raffactio vestitur rei interuētū: vt qd peto a te domū, t'raffigimus cō pacto, vt det tibi. ego p' scri. ver. ad domū. Itē si ago qrela in officio testamēti, et t'raff- gimus cō pacto, vt renūtiē q'rele, et des mihi partē bonorū: si ego renūtiō, et tu nō das, ago d'z te p'scriptis verbis, q' i be- redē quoq' meū t'raffigito: vt. C. de t'raff. l. cū mota. Aut t'raff- actio nō vestitur rei interuētū, vt qd agebā cōtra te, t'raffigim' cō pacto, vt de cetero nō inquietet, et tu daries mihi decemā hic f'ctū negatiūū debeo. Quod non possum perfecte soluere ergo nō possum p'fecte implere: vt. §. de cond. i. de mō. l. mutua- ne. et no. C. de pac. l. i. in si. magne gl. merito tūc nō habeo actio- nē, qm nō vestitur ex parte mea, sic intelligit gl. sic loquit'. C. de t'raff. l. siue apud. et de pac. l. cū proponas. §. 7. 3. op. cō- tra v'trig mēbrum, et v'f qd etiā implētū nō est actio: vt. C. de t'raff. l. i. p' fundo. Sol. quatenus t'raffactio ordinatur ad agendū, d'z actio: sed quatenus ad retinendū mera facti retē- tionē nō, vt in dīo. et no. in. d. l. siue apud acta. in. §. dīc' p'v- dere. et hoc dicit ibi gl. esse multūz notabile, qm ille qui ex causa t'raffactiōis remittit, nō obligat dare, nec perdit dīuiniū: p't esse ratio p'dictorum, qd ordinatū ad simplicē et merā facti re- tenionē, nō p'ducit actionē: vt. §. de cōdi. inde. l. si in area. non v'f sic in iuramento: vt. §. l. i. §. si possessor. §. p'inde. ibi not. Item nō est sic. §. de cōdi. inde. l. si si me putē. §. cū inter. vbi ius exp'piedi ex postfacto transit in ius agendi per conditiones incertū, de hoc no. §. de pac. l. inter dū. in si. gl. licet quiddā dicat et male dicit: qd cōdictio indebiti est repetitoria, ideo cōtinet actū retro similem. si dedi reddidisti tradidisti retradidisti. vt. §. l. i. indebitū. §. si nūmi. §. i. hoc. §. cū iter. de dīlibitū. cōdictio ser- uitutē cōstituit: et sic non est act' retro similis, sed nouā re peto et ideo nō indebitū, sed ago ad actū retinendū, qd iter h' sit ius, tū incertū dīc' in obligatione, vt. §. de ver. ob. l. vbi autē nō ap- paret. §. fundi certi. et no. in. l. tribus. de v'f. ear. re. q' v'f cōsi. nam in. §. cum iter. exp'cio ius p'uentionale, nō merā factum: nam iter ius est seruitutis, vt. §. de t'riti. l. i. §. p'm. §. i. re est fa- ctum merum: vt insit. de stipn. seruo. §. si cū factum. Tandē ca- sualiter p'pter equitatē superuenientē et casum restituētis il- lud ius cōuertit ad agendū: vt. §. de ser. v'z. p'ced. l. si binarium. et §. de act. emp. l. si tibi liberum. eodē modo r'fideo ad. l. qui ex- cutionē. §. si pars. de cōdi. inde. et §. de leg. i. l. quod si nulla. nam et ibi retentio fiebat ob id qd dare debebat personalit' p'fōne. nec ob. l. si area. qm ibi p'fatio nō erat personalis: s'z realis: deductio quedam realis abradendo qd impensum est, vt reti- nendo: sic merū factū erat in deductione et retentione, et ex fa- cto mero abstracto ab omni necessitate personalis p'fatiōis nō oīf actio p'fonalis, vt ibi. C. s'cōdo opponit et v'f qd satis sit nō petere vt videat' impleuisset, vt. §. de cōdi. ob cau. l. dedi. in p'm. Sol. satis est ad retinendū, vt ibi: sed non est satis ad agendū, vt in ista gl. et in. siue apud acta. C. tertio opponi- tur, et v'f qd maioris auctoritatis et virtutis sit sententia qm iuramentum: nā sententia contra sententiā nō tenet: s'z cōtra iuramentū bene tenet: vt. §. eo. l. nam et postea. §. si damnetur. et l. i. C. qm p'pono. nō est nec. Sol. dicit gl. qd ista obiectio soluit' p' simpliciter et secundum quid: aut enim querit, vtrū iuramen- tū sit maioris auctoritatis et snia simpliciter: dico qd nō: aut p'm quid

fm quid & aliq. & dico. q. sic: ideo iuramentum & finia in qbus
dam ambulat pari passu ut ecce: q. iuramento oit actio. fm
militet & et finia: vt. l. na & postea. in. h. j. e. ti. Item q. iuramento
oit exceptio. fm. l. i. in. h. j. e. ti. Item q. iuramento
iuramentum habetur pro veritate: vt. l. i. q. iurafic. s. si pater:
Item in finia: vt. no. j. eo. l. iuramentum. s. i. Item contra iura
mentum non admittit pbatio in cotrariu. sic nec cotra finias:
vt. l. i. in. prin. de pig. act. r. s. de ede. largitari. s. si pater. r. s.
cum aut. h. inc. et q. si licet presumit & iudicat. no admittit p
batio in cotrariu. na post finiam pbatio no admittit. io con
tra presumptionem iuris & de iure no recipit pbatio: q. iam
est pnnctiatum per legē & cotra statutu: per legē no pot pnu
tari vel probari. nisi per confessionē spontanea aduersarij. vt
in ant. de equali. do. s. aliud. r. in ant. s. iam necesse. C. de don.
ante nup. r. ibi per l. y. sed ad cōfitemdum pars nō pot cogi. vt
C. de non nu. p. c. l. in cotrariu. s. illo. Item iuramentu inter a
lios pfectu facit aliquale presumptionē extra iuramentu: vt. l. i.
l. i. o. patroni. in. prin. s. finia. vt. ibi no. r. de effectu isti. ali
qualis presumptionis q. oit eg re inter alios acta. q. iura par
tius se cōtingunt. r. no sunt omnino disparata. dicit vt ibi no.
r. melius. q. alibi. q. testis testificatur. r. postea vt pars. s. vult
dicere contrarium possit quasi fuerit res inter alios acta. r.
Item q. pot vt extra de fide inst. c. inter dilectos. r. de re iudi.
suborta. r. facit. l. post legatu. s. bis vero. de bis q. vt indi. Item
dicit Item. q. colono delecto p vim facti dominu perdit posses
sionē. s. e. si efficiat autoritate ptois: q. res inter alios acta r.
secundum Item. qui ita no. in. c. quonia frequenter. in. gl. i. aut.
extra vt licet. q. de offi. c. Item dicit Item. q. licet iudex fa
teretur se solo tulisse finiam: tū hoc non pndicat parit cum est
ius q. ita. no. Item. de arbit. c. bis vero. de iud. l. non
ideiro. in. prin. r. s. cum postea. Item iuramentu habet pro so
lutione: vt. l. i. in. iurandū q. de cōtentione. s. i. Item sicut iu
ramētū bz tres comites. f. veritate. iudiciu. s. iustitia. vt. no.
C. de nup. aut. q. eis. sic & finia de cōtinere deliberatione & iusti
tiam. vt. l. p. s. de iust. r. iur. licet q. q. falsas probationes verita
tes suberant: vt. no. j. de cond. ind. l. si no sōt s. heredi. aliq. dō
q. aliquod corruptio. vt. l. i. de cōd. ob. tur. cau. r. l. seruo
inuito. s. i. ptois. s. ad Treb. c. si aliq. ad in. p. in. i. seruo
q. pbat probando cam inimicitariu. s. no pbat de odio: vt. no.
Item. extra de re iud. c. q. r. i. in. h. j. in quibusdā iuramentū
est minoris autoritatis: vt in retractatōe p noua iuramentū
& postea. s. si damne. r. in retractatōe p noua iuramentū. vt
l. i. ad moned. oic vt ibi. In successōe liberti. vt. l. s. iur. par.
l. i. iurauero. In pceptione infatit. q. p finiam perit instans
tia. p iuramentu. s. de re iud. ind. q. l. post rē. In eo q. post
sententiam veniant centesime vsure suo tpe q. no reperitur le
ge cautum post iuramentum. Item per iuramentu actio que
erat duplex per infatitatem. r. ex postfacto. non dico ab initio
quasi purgat negotio per tacitam confessionē. quā facere videt
ur deferendo iuramentum. r. in quā iuramentū suscipiens cō
sentire videt. si simpliciter iurat ex iuramento: vt. l. i. cum q.
q. qui iurat sup facto. no dico super debito. consentire vt. r. s. u
per obligatione dupli: nam si aduersario deferente iurat p
plum sibi deberi. no video quare no deberet. Et dicit esse spale
se per finiam. vt. l. q. d. ego. s. pena grauior. ff. de infā. Item q.
busdā iuramentum est maioris autoritatis q. finia: q. minor
non restituitur cotra iuramentum a se pfectum: vt in aut. fa
cramenta pabe. licet restituat cotra sacramentum a se delatu.
r. ab aduersario pfectu probata summatis leione. vt. l. i. e. l. na
& postea. s. si minor. Contra finiam aut bene restituit pbatā tū
plene lesione: vt. l. e. l. nam & postea. s. si minor. q. no petis iū
tegru restituito per modū emergentis questiois in qua iusti
ciant summarie probationes. arg. s. ad egl. l. thesauri. sed p
modū principalis. r. per se more questionis: ideo ordinarie a
gendum est. tā in pbatioibz. q. in ceteris articulis: vt pbat
ti refert. an veniat restituito petenda p certū articulu emer
gentem ante finiam: q. tunc p modū exceptionis pot deduci
in iudiciu. vt. l. e. l. na & postea. s. si minor. an per modū princi
palis questionis. r. tū dō proponi modo & forma actiois. non
modo & forma exceptionis. vt. l. de excep. l. exceptio q. pnone.
s. si. r. l. necno. s. exceptio. s. q. quib. cau. ma. l. i. s. si de cōd. in
de. secū. Jac. de dō. q. d. est no. Sed dñs r. y. in. h. j. de act.
s. rursus. dicit q. semp reus pot deducere restituitōe i iudiciu
in modum cotradictionis per l. i. Papinianus. s. si filius
s. de inof. test. l. i. si pterit. j. de cotra act. q. leges no omnino
pbāt. q. in illis no sperat aliud iudiciu reficissōiū. hic autē
sperat tā actio. q. exceptio reficissōia: ideo cotradictio. q. bz
vim exceptionis. no vt hic posse opponi anteqz ins cotradic
di sit ortu. in. s. si filius. daf actio. ergo exceptio. Item i
si pterit. delata erat & dicalis bonorum possessio. hic vero re
fissōia nulla modo competi. nec vt edictalis. nec vt decreta

lis: vel illo modo. vt legi & no. j. de cond. ind. l. i. s. si. S. q.
quid sit. no dico hic vlti. q. non est materia nra. Item est
minoris autoritatis sententia q. iuramentū q. iuramentū tol
lit & inducit naturale obligationē. no finia: vt. l. i. Julianus. Item
a iuramento no appellatur. a finia sic fm gl. a. de hoc per Item.
extra qd met. cau. c. si. Item si petitur executio iuramenti ita
tpe quadrimestre. hic nullo iure notat in sententiis & pceptis
factis. sine die. cotra est. s. quod met. cau. l. i. cum exceptio. s.
q. si homo. r. j. de vsur. l. in fidei cōmissi. r. s. d. iud. l. si debitor.
Item iuramentum nitit voluntate duorum. finia vero volunta
te solius iudicis fm gl. quas vide per te. C. in gl. pnt ibi. C.
q. pmo. no est nec. l. extra gl. cotra hoc oppono. r. vide q.
finia cotra finiam teneat. qm tū cotra iuramentū. datur enim
actor. qui obtinuit. vt iterato agat prima actione. certū est q.
pot succumbere. vt no. j. de ecce. rei iud. l. duobus. Item dicit q.
actor nonauit ius sibi qm tū q. finia. si agat. poterit succubere:
vt. j. de cond. ind. l. elegat. s. si post. r. ibi no. r. s. de mino. l. mi
no. r. y. annis. p. d. terea datur exempluz. q. actor agat iudi
catū. certum est q. finia dō ferri. licet veniat. s. idē recte. vt de
pet. be. ergo poterit ferri absolutoria ab actioe iudicati. r. con
demnatoria. alias. si iudex no posset ferre similem finiam. care
ret arbitrio: vt. l. i. qualem. de arbit. p. d. terea dicit q. petat ex
curio officio iudicis. r. q. in executione opponatur exceptio p
missa. nonne valebit finia dila. r. certum est q. sic vt. l. i. C. de iu
ris & fac. ign. r. j. de cōd. sine cau. l. si fullo. Item p. quis perde
re ius sibi qm tū q. finia lata. si interrogat. an sit lata. negat
eam latā. r. valet pceptu iudicis. q. ea finia perpetuo no vta
tur. vt no. Item. extra de f. in. h. j. c. b. perpetuus. qd est ergo q.
glo. dicit hic. alibi dicit q. etiā de volūtate partium no tenet
finia cotra finiam. vt no. C. de trans. l. si diuersa. mirum est dō
hui. d. C. q. si prima finia fuit absolutoria. no tenet finia ei cō
traria: sic intelligit gl. l. i. C. q. pmo. no est nec. S. si prima
finia fuit cōdemnatoria bene tenet finia ei cotraria. r. impnet
sibi actor fm h. l. Aduertatis q. ista disputatio bz locū i sen
tentia certa & indubitata. que trāsiuit in rem iudicatā irretit
tabilitet. no em est qd de finia nulla. vt. l. i. p. pponis. C. qd
q. iud. nec de ea. a qua est appellatu. vt. d. l. elegat. s. si post
rem. nec de ea. cotra quā est petita restituitio: vt. C. de tras. l. si
cā. nec de ea. de qua non cōstat q. lata sit. vt. l. i. s. q. sent. sine
ap. ref. Si quis vero timet. ne reuocet i dubiū. an finia lata sit.
vel an lata teneat. petat cōfirmationē iute. quā potest petere. si
finia fuit diffinitia: si vero interlocutoria & reuocabilis. no po
test peti eius cōfirmatio principaliter & p se. vt no. Item. de ap
pel. dilectus. de cōfir. vt. vel in. h. j. c. i. n. s. itos ergo casus eg
cipio. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit ad pcellum. aut pout opponitur per modū
cipro. vt clare patentes. S. solum est qd notra in hoc. an va
leat finia cotra rē prius iudicatam. de qua conitat indubitātē
& vt q. aut error est expellus in finia. r. no valet: cotra ius le
gis: aut no est expellus error. r. vs. q. extra ius partis. vt. l. ele
gāt. s. si q. post trasfationē. s. de cōd. ind. c. p hac facit. q.
exceptio rei iudicate. q. orta est ex prima finia: aut cōsideratur
pout opponit

Secunda Baldi super Digesto veteri.

perior, qñ snia est lata per errorem in mente retentū, ar. C. de cō
di. ob cau. l. si repetendi. unde tñ snia erronea quo ad id, ad qd
directe agebat. Sed nō est trabēda quo ad pñam dispensatio-
nis, vt. s. de his qui no. infia. l. qd ergo. s. pena grauior. ver. sed
si in causa. si aut nō errorem, sed malicia iudicis in pceptū legis
scipite. in fraudē legis pñtiat, etiā si tacuit errorem, et non
expresit: ideo vt magis valeret eius snia. vt qñ snia sit nulla
ipso iure, l. si pñtiasset in fraudē partis, et nō in fraudē legis
snia esset aliqua, ar. j. de iure pat. l. si libertus minorē. in princ.
vide qd no. Jnn. de re iud. c. cū Bertholdus. C. In glof. post
diffinitiuā. Alii dñt qñ aut scōa snia fertur p primā ex eadez
instātia, et tūc est ipso iure nulla: qñ p primā sniam instātia fini-
ta erat, et nō tenet snia sine instātia: vt. l. placet. et ideo diffinitiu-
ua snia nūqñ pōt dño iperio renouari: qñ nō est lis vnuo cōte-
stāda, qñ est in actio olim pposita, et indez funct⁹ est officio suo.
C. sen. ref. nō pos. l. si intelligit. d. l. qñ puo. nō est neces. s.
qñ pars conquereret corā iudice de ei⁹ iniqua snia renouādo
sniam dñio imperio, pñtiat sniam ei⁹ dñā, qd nō potest: vt. l. qd
insit. de re iud. l. j. de arb. l. qualē. in fi. Alii scōa snia fertur p
primā ex noua instātia, tūc indistincte dñt valere secundā
per. d. c. inter monasteriū. fm Jaco. But. qui ita not. in. o. s. si
damnetur. i. idē tenet doctor meus. Sed hoc videtur ptra ra-
tionem illius legis: qñ ibi Imperator non reprobat sniam ra-
tione pcessus, sed ratione dñietatis. Unde istū intellectum
quo ad. l. j. non credo verū, salua reuerētia, nec qñ sit sanus, nec
a gl. nec a ceteris doc. approbatus est: ideo simpliciter dico,
qñ snia secūda lata contra primā, que transiit in rem iudi-
catā, et de qua cōstat parti, et iudici legitime. ita qñ nullo reme-
dio potest infringi, est nulla ipso iure, etiā si fecit de volūate
pñtiat. l. ar. not. s. de p. l. si pcurator absente. nisi prime snie
renuntiet, vel ins ex ea questū mouerit: nā nec transactio va-
let l. partes cōsentiant in dñtu trāsfactionis, vt. j. de cōdi. in-
d. l. elegāter. s. si post rē. si aut renūtiaret prime snie, bene va-
leret scōa: nā ex quo inuenit primā sniam destructā, scōa snia
nō bz obiectū, vel aduersariū resistēt, cū p renūtiatiōe amo-
tum sit obiectū, vt. l. illud. s. de pñ. bere. nō obstat. l. puob⁹.
de excep. rei iudic. et c. inter monasterium. nam dico sniam esse
latam p sniam, posse accipi dupliciter. Uno modo qñ sentētie
sunt de dñis. Alio modo qñ sint cōtradictorie. Verbi gratia,
egi ex mutuo ad. s. succubui, postea ago iterū, et obtineo: qñ
nō fuit excepti⁹ de re iudicata, iste snie sunt de dñis: qñ vna est
affirmatiua, alia negatiua: iusto casu bñ vñ scōa snia: vt. l. vno-
bus. ratio, qñ hic nō pñtiat p sniam primā, sed p actionem,
vel defensionē ppositā, qñ cū snia prima non esset resoluta i
scōo iudicio, nec de ea esset obiectū, ergo non fuit sup ea pzo-
nuntiatum. Unde scōa snia non est dñā: sed est e contra: iō vñ,
vt in. l. s. alle. Si aut snie iste nō sunt cōtradictorie, ita qñ vna
veniat ad aliā destrundā, tūc prima snia destruit scōam, non
secunda primā: istud statutū est, vt sit litiū finis. Verbi grā,
autor qui succubuit iterato agit, reus opponit exceptionē rei
iudicate, pbat otulidice: Iudex vero ex imperitia, vel dolo, p
pñtiat: isto casu snia est incōpassibilis pime, qñ venit ad ei⁹
retractatiōē. Sed cum snia que transiit in rem iudicatā, sit
irretractabilis et inepugnabilis: ergo nō vñ scōa, neqñ postea
riori cōcedit, pñtiat adimā, arg. C. qui pot. l. pig. ba. l. assiduis
et qñ plerūqz dubitat, an teneat scōa snia cōtra primā referet,
aut loqueris qñ vtraqz est diffinitiuā, aut qñ vtrāqz, vā altera
est interlocutoria, aut in snia decreti, qñ pñtiat nō est interlocu-
toria: sed tertiū gen⁹: vt no. h. q. j. in pñtis. si vtrāqz diffinitiu-
ua refert verūne prima fuerit diffinitiuā qñs, et enuatiua in
risiditiois, et tūc secūda ipso iure non vñ: vt de re iudic. et
C. si a non comp. iud. per totum. et C. quomodo et qñ in. l. si vt. p
ponis, et no. Jnn. extra de of. dele. in literis. an sol⁹ qñs: et hic
refert, aut secūda snia est lata, vt renouatoria pmo dñio impe-
rio ex eadē instātia, et non tñ ipso iure: qñ licet pcessus et er-
ror in eo possit contrario imperio corrigi: vt no. extra de acc.
c. qualiter. et no. in. d. l. j. C. sen. ref. nō pos. et per Jnn. de app. se
pessus tñ est in diffinitiuā: vt. l. quod insit. de re iud. aut snia
est lata super noua qñe, et hic refert, aut ista questio bz non vñ
oztum post sniam, et vñ secūda snia: vt. l. si fullo. de condi. sine
cau. aut oris in ipsa snia, vt questio nullitatis snie: idēz vt. s.
de iud. l. si pñtiat. in fi. Nam ista questio non pertinet ad ver⁹
iudicium, quando nota non erat adbc causa, et materia que
stionis: vt. l. quedam mulier, s. fami. ere. et j. de iure patro. l. car-
melia pia. et extra de resti. pol. c. pñanis. et j. de condi. sine cau.
l. si fullo. aut oris retro post sniam, et hic subdistingue, aut secū-
da sententia non fertur super prima sententia: s. super prima
actione, et tūc secūda sententia non est contra primā, sed
contra maxime vbi est noua causa possibili, secūda sentētia
posset iustificari: vt no. infra eodem. l. eum qui. s. in populari-
bus. et argumentum. s. de iudic. l. nō alia. in verbo, ex pñ-
fenti possessione. et ideo sententia valet, vt si absolutus sit qui

apprehendit postea cōdēnat⁹: qñ potest esse noua apprehēsiō:
vt ibi no. Et est casus extra de re iud. c. inter monasteriū. Alii
secūda sententia nō solū fertur super questioē facta, sed etiā ve-
nit ad retractatiōē pñe snie, de qua est exceptio, et tñ refert
aut est error expressus in secūda snia, et nō tenet ipso iure: vt. l.
i. s. itē cōtra sacras. s. que sen. sine ap. aut non est error expres-
sus, et tūc siquidē prima snia erat indubitata, non valet secū-
da ipso iure: vt. l. i. C. qñ prono. nō est nec. si dubitata, vñ secū-
da, et nō prima ratione dubii, vt. l. i. que sen. sine ap. ref. et j. de
condi. indeb. l. elegāter. s. si post rem. Si autē dubitatur an de
prima sententia, indubitate constaret: vel nō recurri debet ad
acta secunde cause: vt. l. in summa. j. de re iud. et no. j. de exp. rei
iudic. l. si quis ad expēditib⁹. et predicta quando diffinitiuē sen-
tētie sibi adiunxit aduersantur. Si vero loquimur de inter-
locutorijs, refert quales sint interlocutorie. Nam siquidēz pri-
ma interlocutoria est talis, que sniat iurisdictionē, tūc cōtra-
ria snia nō valet: vt extra de offi. deleg. c. significantib⁹. Si au-
tem nō sniat iurisdictionē, sed emergentes causas, et questioē,
que examinari potest scōsum a principali, et si inder pionun-
tiat agentē esse, vel nō esse tutorē, vel procuratorē, istā interlo-
cutoria pōt renouare vñqz ad litē cōtestatā, nō post. ar. C. de pi-
cu. l. ita demum. Snia post litē cōtestatā, factus est dñs instātie,
et est ei⁹ qñs, ergo renouari nō pōt, vt. l. in fi. de pñti. stip.
et ar. quod fact. tur. aut. l. j. idem dñpon⁹. et j. de dam. infer.
inter quos. s. qñ alieno. hoc fm quosdā, s. fm Jnn. queli-
bet interlocutoria possit cōtrario iperio renouari, s. qñ ad dñs
snitiuā snias, que post talē interlocutoria speratur, vt no. Jnn.
no. extra de app. l. sepe. et idē vñ si inder pronūtiat accusantē
non esse seruū accusat⁹, et per hoc legitimat pñā dñs: vt. C.
de adul. l. qñ Allegadū. Si autē interlocutoria snit in cadē
tem questioē, qñ pñndicat in principali, aliqui habent istā
pzo diffinitiuā: vt si inder pronūtiat appellatiōē desertam,
vel pñtiat exceptionē rei indicatē obstatē: fm hoc nō pos-
set dñio imperio renouari: pzo hoc facit qd no. in. c. de lit. cō-
te. l. i. vñ nā absolutio bz ob obseruationē iudicis bz vim diffini-
tiue: vt no. j. eo. l. insinrandum. s. h. dicit Jnn. qñ sententia su-
per pcessib⁹ satis pōt dici diffinitiuā, vt ipse no. extra de p-
cu. c. auditis. in princ. et adde quod no. Jnn. eo. ti. c. ad nñz, nā
absoluti⁹ hic in effectū a toto. a causa et instātia: qñ ex meritis
cause principalis oris, nō dico de illa que oris solū ex meritis
cause principalis sen instātie: vt. l. pñtiat. C. de iud. et p. l. post
editi⁹. s. de iudic. qñ in illa mere interlocutoria causa nō cōpa-
raret pñndiciū in principali. In cōtrariū vñ qñ simpliciter sit
interlocutoria etiā pmo nominata sup exceptionē perēptio-
ria vt no. in. c. vlti. de app. in de ego credo qñ sit interlocu-
toria ex ordine: qñ ex fructu bñ p diffinitiuā, si alia snia nō spe-
ratur: qñ liti finē imponit, tam quo ad iudicē, qñ amodo non bz
quid faciat vltra, qñ quo ad partes: et iō nō puto qñ possit con-
trario imperio renouari ex ratioē. l. qualē. s. h. de arb. et si reno-
catur, nō tenet renouatoria snia, qñ cōtra sententiā primā. Si
vero est interlocutoria, que dñntit aliquam accessoriā questio-
nē, vt expensariū, quidā dñt qñ nō pōt renouari: qñ ea oris
actio parti, ex quo cōtinet dari vel heri: vt no. in. l. cum non
lum. s. necessitate. de bo. que lib. et l. qd insit. j. de re iud. Alii
dicunt qñ ex interlocutoria nō nascit actio: s. exceptio, vt extra
de elec. c. cū dilect⁹. in fi. et no. in. o. c. vlti. de app. in clem. Et
ego credo qñ si interlocutoria est lata sup actione pariat actio
nem: vt. l. si debitor. s. de iudic. si sup ex ceptione, solā exceptio
nem, ar. j. eo. l. sed et si possessor. Si aut super expēsis, dñc qñ pa-
riat actionē, vt j. de re iud. l. i. Et quicquid sit et hoc decretalis
dñt qñ talis interlocutoria pōt renouari: vt extra de app. c. q
relā. et ibi per Jnn. quod intelligit fm. l. qñ aulus. j. de re iud.
C. tertiū mēbū est in snia decreti, an teneat vñū decretū s.
aliud, qñ distinguit: aut pñtiat decretū fuit ipso iure nullū, tūc
et secundum, et nō pñtiat: vt. l. mater. vbi ratio. j. de test. l. et al.
tñ. puber. ad L. arb. et de leg. l. i. si filii. s. si qñ cōtra. aut pñtiat
decretū fuit validi⁹: tūc refert: aut transiit in pñtiat iter
partes, et nō pōt cōtrario imperio renouari, nisi b cōsensu par-
tium, vt. l. i. in fi. de pñti. stip. vbi de hoc: aut nō trānsiit in dñtu
inter partes, et tūc istud decretum est decisiuū totius que-
stionis, vt secundū decretū, et nō pōt renouari, qñ bz vim diffi-
nitue: hinc est qñ post editi⁹ pign⁹ per secundū decretū, nō ad-
mittit cōtradictiōē: qñ indez nō pōt secūda decretū renouare: vt
la dñno pio. s. si post adit⁹. de re iud. Et alio remedio opus
est postessorij: qñ poterit agere interdicto vti possidetis cōtra
missum, qui enim turbat in possessione, cum in iudicio vocat⁹
nō fuerit. C. si prop. pub. pen. l. si deserta. Et istud decretū nō
est decisiuū: s. pparatiuū alterius decreti, vt primum decre-
tū, et pōt renouari: vt. C. de bo. au. iud. pos. aut. ei qui iurat, vel
alterius liti: vt decretū alimentorij, et idem: vt. l. i. inder. de
bis qui sunt sui vel alie. tur. facit quod no. in. l. i. s. si causa co-
gnita. j. de bo. pos. et cause que videntur reddere: et redunt de
cretum

Solutiōis. a
 Adde q̄ exces
 ptio solutiōis
 elidit actionē,
 & obligatiōē
 vt p̄ Paul. de
 Cast. quē vide
 in cons. cccy.
C Inter reos.
 quādo aut̄ vis
 cas nomen res
 ceptum inter
 reos, vide Frā
 cis. Bre. in. l. si
 qui te. C. q̄ te
 stam. fac. pos
 sunt.

non autem

Secunda Baldi super Digesto veteri.

non fuit recte deductio, nec testes qui ad decisionem causae videantur recte recepti, ut iterato vs. pponi et pbari, vt in cle. testis. de re. testis. §. duo sensu. Sed non opponit exceptio ad probationem casus, sed ad peremptionem; quia permittit hic duo effectus: 1. impediri pcessum, 2. decidi negotii pparatam et pnuilicium exceptionis oppositae. In ea natura sui est peremptoria, 7 perinit, ac ex privilegio pot. opponi in forma emergentis, si tale privilegium non esset, iste casus non posset pmisseri, de iud. c. egi. 7. facit et extra de depso. impu. ad dissolu. 4. 7. facit qd. non. 3. Bar. extra de. co. c. sup. spolia. si. magna. gl. C. Deno. quo exceptio rei iudi. ante lit. c. test. opponit p. modum 7 forma peremptoria, an impediat pcessum, 7 vs. q. non non opponit ad pcessum, 7 modus egiendi est articulus. l. i. §. 2. ab eo. ad Silletia. Propterea reus pot. eligere quo pponat, ergo si dicit. pponere vno die, q. min. facit p. se, ipse iud. sibi. Et si dicit. electio non pndicat reo in egiendo, vt in. c. null. plurib. de reg. iur. in vi. si. hideo quo reo copertur plures declinationes, 7 iudic. 7. tunc dicit vt no. pro. de re iudi. iter. monasterii. si. q. vna 7 iudic. 7 alia 7 p. extra. de. vt. vt ibid. p. Inn. meli. dicit, vt dicit de iudi. non vs. in iudic. q. plures peremptioes, vel quasi peremptioes: tunc pnt cumulari 7 aditionaliter 7 pponendi, vs. p. dicit q. ibi in dnu. loquit, q. copertant plures exceptiones: bde. ad. tñ. vna exceptio copetis, bde. pluribus formis pponenda: si cad. exceptio bis opponerit, fubesse nungatio: vñ inter dñ. sunt plures exceptiones, 7 plures egiendi forme: 7 tunc non pndicat reo electio, cñ admittat cumulatim, vt in dno. inter dñ. vna est exceptio, 7 plures egiendi forme, 7 tñ electa vna via inter dñ. pndicat in altera: q. in pma de iudic. est totus ius egiendi, ar. de. re. 7. r. r. dñ. l. i. in tute. l. a. ar. tñ. q. electa vna via pcedendi non pndicat in altera. i. e. q. ver. cñ omnia. Sed dicit q. si vñ ite sunt compatibles, in terim loquit ibi, aliter bñ loci q. bñ c. 7. 3. a. bu. j. e. nā postea. Sed cñ reuerentia vs. vt bene dicitur in exceptio rei iudi. r. q. aut no. est ligata, 7 qualiterq. pposita, non obit. ad lit. p. re. j. e. nā 7 postea. aut ligata, 7 qualiterq. pposita obstat; nā si loci q. est iuta bñ parata egiendi, vt. l. i. p. r. de. iudi. in fi. ergo 7 exceptio, nisi vocas, 7 bene, q. dicitur 3. ac. 3. intelligi interis, non post ligationem: nā ad. ab initio no. obstat, q. obstant ad uerbario admissio: vt in. c. de. re. test. sol. Quid si pmittit actor reo litē no. contestari, an bec exceptio pndicat litē pfecti: vs. q. no. q. no. est de numero pmissarii. dicit dñ. q. tñ pacti teneat quo seruandū est in forma: q. aliter no. parerit pleni effectum in intentione dñentis. Et est hoc no. q. aliter exceptio de modū dicit q. partim dñctione ppositi speditur litis ingressus, 7. Et est p. cto ppetuo oris tñ de declaratione, 7 peremptoria, sicut dñ. 3. nunc. de iuramento c. de testi. cñ venissent, in fi. factus quod non, 3. nunc. de lit. c. excep. ar. 3. de leg. i. nemo. p. dñ. Sed ibi loquit in bis q. pntinet ad legis q. sunt inmutabilia, vt. s. de. pacis. in publi. cñ. bñ in bis q. pntinet ad dñ. 2. nentionis, de p. l. i. §. si queneris. Sed qd. si reus no. in modū exceptiois, sed in modū probationis deducit, de re iudic. ita q. si acceptis actor repellere, et no. q. exceptio si pbauerit, nñ sibi pnt. si. hideo q. reo copetit exceptio facti vel intentionis. i. q. dicitur 7. ipso iure eculi dicit, vel facti. cñ reo remotā, vel intentionis. i. pposita actiones, 7 sufficit tunc reo q. ius fin. deducat in modū probationis, l. 3. no. egiat: q. vbi no. est actio, ibi non exceptio, vt not. j. oem lit. iur. l. videamus. 7. de cdi. ob. cā. l. i. q. debere. in pñ. nā dñ. agente fin. actione audire non vs. vt de admitt. tñ. dñes. §. si te p. p. C. ne q. vda. reg. l. i. 2. n. Qñs reo competit exceptio pto iuris, q. est pposita exceptio, 7 tñ no. sufficit reo deducit se ius fin. in modū probationis, nisi egiendo deducit, vt no. s. de. pacis. fin. vñs. §. pact. 7. in glo. in oppositō. r. dñ. est ista, q. de iure, q. refidet in pte. indeq. no. pot. supplere, nisi pars opposnat, l. 5. de iure q. refidet in iudice tñ. vel si iudice 7. et in pte, 7 in ipsa lege leg. ius pñficio, qñ. l. re. puidet q. indeq. fine mñisterio pñs. facit poffic. vt. l. i. §. de. of. assel. l. i. de. pe. be. 7. de p. ocu. l. filius. §. veterani. 7. de p. ollu. quos pbibet. cñ. sim. Est tñ notandū quod si iudex nollet supplere, non tñ faceret litē fin. nā, q. quo hoc ius no. refidet i re. ergo indeq. no. ledit parte in iure ipsius pñs. 7. ius mñia ei faciat: simile in. l. i. §. p. mittit. de aqua quosi. 7. q. et hoc no. in spe. de of. iud. §. i. p. mittit. §. quid si iudex q. et hoc no. Lñ. ergo exceptio rei iudic. te sit pposita exceptio, no. vs. q. sufficeret i iudiciū sit deducta sit, no. est deducta in modū exceptiois, sed probationis. Contra rñ dñ. q. est spale i re iudic. nā no. vs. iudex deferre scdm finem, q. non valeret, vt. l. i. c. q. pñono. nñ est nec. C. Expedi. et est leg. quāti pñnet ad tñ. 7. gl. sed quāti pñnet ad m. tñ. Est iō materia sic p. ordine aggreduam, vt queramus succinere de pñtis. Pñmo qd. est iuramentū. Scdo quomus pleg. Tertio quo iure introducit. Quarto ad quē fin. Quinto, qñ. valeat, 7 qñ. no. Sexto q. est effectus iuramenti. Septimo vtrū iuramentū possit remitti. Octauo an iuramentū inteli-

igitur tacita conditio. Nono igitur est pena pluri. ¶ De primo
questio, vñ quid sit iuramentum, dicitur aliquo est dictum vel promissum
fidei interpositione vallatum. Que definitio non est bona,
nā est, et non esset iuratum: tñ dicitur: pmissus ē, ergo, et
de quo vide in c. i. ips. extra de iur. in. Alij dicunt q iuramē-
tum est religionis vinculum ad confirmationem dicti vel pro-
missi assumptum. Que definitio bona nō estiq; p posterū diffini-
nt iuramentum, nō p id qd estiq; ipsum vinculum nō est iuram, s
effectus iuramenti. Et sic iuramentū est pmiss. vinculi est po-
sterius, s differunt inter se vt c. si effectus: fidei in scribibus vin-
culū ē obligatio nō est factus, sed effectus ei⁹, ⁊ aliud est res ⁊
aliud effectus ei⁹. f. de do. inter vir. ⁊ vgo. l. cū hic stat. s. sine.
c. qd nō. infir. de obli. in prin. vñ ergo iuramentum fidei creditur
datur. Iuramentū est confirmatio veritatis, vt c. de c. si l. et
f. sus. q. dā. ibi, dñi dñi cū sit affirmatio veritatis, nec fidei des-
criptio vt perfecta: qd nō omne iuramentū est de veritate, s qd
dam de credulitate vt c. de iur. cal. l. i. s. qd observari. ibi dñ
dicit qd quisq; credit ⁊ eliminat, hoc est iuramentū, ergo diffini-
tio nulla: qd non est vniuersalis. Sol. veritas potē considerari
duobus modis. Vno modo, prout est in re extra intellectu. Alio
modo, prout est in ipsa intentione iurantis. Primo nō omne
iuramentū est de veritate: qd iuramentū caluini non est bñd.
Secūdo modo omne iuram est de veritate. f. conscientie, id ē
iurat qd creditur etiam a factis. Cde iudi. l. rē non nomam. s. pa-
troni. ⁊. xxi. q. i. h. boies. Ad dñ qd triplex est vritas. nature, ⁊
cōscientie ⁊ legis: veritas nature est existētia qdā in ipsis res
vñ. Respicit si cer. pe. veritas cōscientie est immaculate in pura
cōscientia. que nunq; fallit, sed aliqui fallit. vt. xxi. q. i. beatus
Paulus. veritas legis est in ipsa ipsa legis veridice intellectu.
vñ. de leg. l. i. scire leges. sup. bac tñ iurandum nō est qd
sup iure cō nō iurat. de auro ⁊ ar. leg. comentozii. Tñ ubi
quōis qd est a facto abstractū. i. qd certū est factū, incertū,
non infir. decidit, sed inter p. tatione pndentiū vt. C. de leg. l. i.
bine est qd si opponeret exceptio declinatoria iuris, s. qd et
facto, vt qd clerici declinat forū feculare, nō est iurādū deca-
linatio: qd ius certū est. Et p hoc determinat questio nō. s. ppe.
de iur. cal. s. sequit. ver. qd vbi imploret iura. cal. s. qd et
minat alia qd: accusat aliqui qd aliqui fecit sōmā statuti,
ipse est tñmāq; ⁊ hoc bac habet p fecisse, qd fecit, an babeat
p confesso etiā in hoc, qd cōtra formā statuto p fecit: dico q
non, qd iud in iure scripto nō in facto cōstitit. ⁊ p iure fecit
nō cadit vera confessio, ergo nec ficta. Factus indubie
certam, de certis, vñ per formam statuti ⁊ ius lectionis de
pstat, nō per cōfessionē paritis, vt in l. i. constit. s. q. vlti. Item
libellus dñ necessario cōtinere verba facti, nō verba legis, nisi
qñ iur. deducere in modū actionis, vt addicet ex lege. Super
iure autē specialit deductio qd in iudiciū in modū facti, ⁊ proba-
ri, vt super confectudine, vel privilegio, tñ iurare l. i. c.
que sit long. confuet. C. de edit. p. l. an in totū. C. sōo opponit
facta istam descriptionē: nā iuramentū quōq; est confirmatio
falsitatis, f. i. l. i. Sol. dic q iuramentum potē considerari tri-
plicitet. Vno modo, prout eff. debet, ⁊ prout ordinatū est a
principio vel infirmitatis: tunc, cum sit ordinatum in fines
veritatis, descriptio vera. Secūdo modo, prout eff. est: tñ quōq;
est verū, quōq; est falsum, tñ falsum iuramentū, nō est iuram, sed
per iurum. Tercio modo, prout credit eff. est: tunc presumitur
esse vt iurati est sic em creditur esse verū, vt iuramentū sonat
vt nō. l. equi iurasse. s. p. c. l. cum qu. s. in popularibus. ⁊. c.
l. generaliter. et in prin. nō. C. Opponit si iuramentū falsū,
nō est iuramentū, quōq; eo oritur veritas? Rñdeo nō oritur
qz eo ad id. f. qz per iurum: ⁊ sic qd delictū tunc oritur vin-
culū, si quis em diceret q iuramentū falsum, esset iuramentum,
esset oppositio in obiecto, s. de cond. indeb. l. si ferre manum
s. vel. dic q iuramentum potest considerari dupliciter. Vno
modo ppo actū iurationis, s. iure actus est verus, ⁊ qz
verus obligatorius. Alio modo p veritate rei iurate: tñ mo-
do falsum iuram, nō est iuram. Possunt s. aliter clari⁹ diffini-
re iuram est actus innocationis seu assumptionis diuini nu-
minis ad confirmationē ⁊ in testimonium vritatis. C. sōo
ponitur potē iurari non solum p creatore, sed p creaturam, vt. l. c.
nō erit. Rñdeo aliter iurari per creaturā respectu diuini nu-
minis, qd tanq; cā efficiens representat in quolibet ente, ⁊ in
quolibet re causata: tunc vñ iuramentum, qz respectu diuini
nominis pstat: vt. l. equi p falutē. ⁊ nō est s. me: qz tacite diuini
nūm nōme assumit. Aliqñ iurari per creaturā respectu illius
creature in contumelia diuini nominis attribūdo creature
bonozitatem creatoris, tñ nō est iuram: qz vñ nō est religio,
ibi non est Dei generatio: vñ si qz iurat p diabolu, nō est iura-
mentum: qz Deus nō representat in diabolo, vt diabolu est,
f. respectu persone charitatis sit a Deo, vt pbat. xxi. q. i.
monere. stat igitur mea diffinitio: iuramēti est assumptio
diuini nominis: boies, inquit, per maiore iud. i. p Deū iurāt,
assumptio

Secunda Baldi super Digesto veteri.

de iure civili loquedo. Sed qd de iure canonico, vñ q obliget
actione pariat. Item. p. Si quis viro p se pñgerit in
ramento, nō facit irritū vñ suū. p. postea, ibi, semel vñ de
ore eius egrediens, aīam suā obligat in iūro. r. c. p. hoc. gñ. q.
tj. iuramētū. p. p. terea qua rōne attēto iure canonico, magis
obligat in opibz q in aliis rebz pñmissis. Ius canonicū truf
fabat de ista distinctione. p. terea cū istud iūm habeat i se
cōsensum ordinatū ad obligādū, ergo obligat saltē naturalr
pp equitatē, q̄ refultat ex ipsa pñtione: vt. j. de solu. flicbū. s.
naturalis. in rōne lreibi, pñtioneis egitate, r. j. c. l. fin. ibi, bac
pactidē. l. j. s. de pac. r. c. de pac. c. j. p. terea nō est maioris
efficacie sola sponso, q̄ spōso iurata: s. sola spōso bñs formā
obligandi inducit vinculū naturale: ergo r iūm in formā
obligandi trāfens, q̄ est idē qd spōso iurata. p. terea nō est
minus potēs in effectu ad quē ordinat illud, quod ordinat in
ipsum effectū principaliter r directo, q̄ illud qd tāgīt indirec
cto, vt not. s. de vñf. l. fundi. s. j. c. l. nō vere. qbus ex caus. ma.
cū si, sed iūm accessoriū, vt declaratoriū parit naturalem, in
quā indirecte ordinat: ergo multo magis pñssio iūm, qd
de directo ad obligādū tēdit. In pñm pbat sic iūm nō est
pct, nec quasi delictū, vel quasi: ergo nō obligat vñlo modo.
pñmū, q̄ si dētus est, aut nominatus, aut innominat, neuter
est: ergo nullus. Qd clusio pñm pñm. s. si cer. pet. si a furioso. r. si
pars here. p. l. j. in pñm. p. terea aduertatis iūm nō est idē
qd cōsensum obligatoriū, s. est innocatio diuini numinis de
seruens cōsensui: vñ rō: quod i aīo est, vñ rā est: nō nō. si de
vñ cū numinis innocatiōe pñf. iuratio est p se aut, est, nō
nō. iuratio nō est vt. gñ. q. j. c. nō est pceptū. p. t. r. distincti
iūm a pñssu, sicut accessoriū a pñcipali, si ita est: q̄ subtili
ter intueti, nō oīz obligatio ex iūro: q̄ ex eo qd extra pñssum
est, nō oīz, s. act. r. ob. l. obligatiōnū substatia. Et si qd dīgerit
iūm obligare, dīcet ex dētū iurato duas oīz obligatiōes:
vñ qd dētū iurato, aliā ex iūro, r. ex vñlo cōsensu erunt plures
obligatiōes numero cārū eiusdē forme, qd est ridiculosum:
r. qd ex eo qd est abstractū a pñssu oīz obligatio: ergo ex pi
gnore r ceteris actibz accessoriis oīz ex vñ pñssu pñm pñm
nō pñssu, qd est falsum. p. terea pñssu adū est qd si pñm
tibi dēt sub iūro, nō est iurata pñssio, s. pñssio: qd nō iur
rat sub vñlo obligatiōe, s. sup egecūtiōnē: nō est iūro, iūro q
pñmto, s. iūro q oabo: pñmū est iūm nō est obligatoriū,
nec aliquis effectus, vt no. in i. de lit. obli. l. dēssio fit p vba
pñssu tps, s. l. r. pñssio, nō tñ obligatio, vt. s. de pac. l. tale
pactū. in pñm. nisi leg aliter interpretet verba: vt. j. de euic. l. si
ita q. Qd ita aut q obligatio bz oīz r pñssio, s. iūm
non est pñssio: ergo obligatio non oīz ex iūro. p. terea
est q oīz obligatio naturalis: tñ nō pōt oīz actio. Si enim
dicat actionem oīz ex eo iuramētū, qd qd vocat ista actio:
nescio, nisi dicat q vocet, vt verbi sonat. l. actio iuramenti: s.
huius noīs formulā nō habemus: ergo nec actionē ipsam, cū
actio fit vulgaris formulā. l. si fern? nauē. s. fur. p. terea leg
dēt q iuramento nō accedit fideiussor, ergo ex eo nō oīz obli
gatio vel actio: q̄ ei accederet, nec ē officio iudicis fideiussor
accedit, vt. l. quero lo. vñ vt hēc qd sopita esse p casum legis. j.
de fideiuss. l. si quis p eo. i. pñm facit qd no. In. extra de iudi.
nouit. Sol. dico q ex iuramētō nō oīz obligatio p se, s. ex cō
sensu iurato bñ oīz naturalis obligatio, cū distinctione. Itaz
aut ille pñssus est efficax ad naturā pducendā, vt q̄ inter
pñsses: tūc oīz naturalis, aut ille pñssus non est de se obli
gatorius, vt q̄ inter absentes, nō directo nūcio, vel epla. r. tūc
non oīz naturalis obligatio, si est ad obligādū: vt no. j. de ac.
r. ob. l. pñssu. C. de sac. fan. ec. illud. j. de pñ. em. l. j. Secus vero
in iuramento ad liberandū, q̄ pariat inter absentes doli ex
ptionē, vt. l. non solū. s. liberatiōis vñ de lib. leg. qd nō cre
do verū, qd nunq obligatio oīz inter nō pñsses, nisi in
quasi dētibus, q̄ dñt re ex pñssu pñssu: r. gl. pñssu dīce
re verū in. s. liberatiōis vñ de lib. in cōfessione liberatiōis non in
pacto. in aut. de testi. s. cū l. j. facit qd no. C. de pac. l. j. vñ not.
q̄ pactū liberatiōis nūc voluntate duorum: hoc de iure ci
uili, sed iure canonico, s. non oīz obligatio, tñ oīz extra
ordinariū remediū, officio. l. pñssu, seu iudicis, quod remediū
ille qui iurauit, cogitur reo cedere iuramentum, vt no. j. q. vñ.
quodies cordis oculus. r. in. c. vñssu. de fo. cōpet. l. j. vñ. C. sed
nunquid mortuo iurāte heres eius pōt cogi ad obseruantiaz
iuramenti: ista est qd verū iūm trāseat ad heredē: r. vt trāse
re vt. j. c. de leg. ij. cū pater. s. fili? matrē. r. in aut. de iureiur.
a mo. pñssu. p. terea aut. sacramenta. dēt q iūm validat cō
tractum: pone ergo q minor qui iurauit, decessit, si iūm non
trāsit ad heredē: ergo heres solutus a lege iuramenti libere
poterit venire dē contractū, quod est absurdum. C. de re milit.
l. q̄ a patre. p. terea si libere iuratur pñssu opas, istud iūm
trāsit ad heredē liberti. l. qui libertinus. s. pñssu. de ope.
lib. In pñm videtur, quia omne iuramentum est personale

ex parte iurātis: q̄libet em iurat in aīam suā, non in aīam her
edis sui, ergo nō trāsit ad heredē tanq pñssu pñssu coherēs,
C. l. gñaliter. r. no. p. l. j. de const. p. l. q̄ iuratur. r. i. Spe.
de iur. cal. s. sequit. ver. s. nunq dēre. r. hoc ex pñssu no. pñm.
extra. c. c. veritatis. vñ dīct q iūm ex parte iurātis est in p
sonam eius: ex parte eius, qui iuratur est in rem. Sol. aut que
ritur vñ trāseat ad heredē iurātis iūm, aut vñ trāseat
effectus eius: pñmo casu nō trāsit, q̄ pñssu conceptū est
per vñ pñssu pñssu: r. iā tertiā pñssu successoris nō cōpñben
dit, extra. c. ego. l. cū si. pñssu em qd dēt, ego, s. sic in pñssu pñssu
sona. Secūdo casu, aut iūm nō fuerat sortitū suū effectum, qd
ad huc pendebat, r. nō obligat heredem. l. h. c. dñm. p. l. si per
eplas. j. de acq. here. aut fuerat, r. refert: nā aut q̄r de effectu
transgressiōis, aut de effectu coactionis ad obseruantiam iū
ramenti, aut de effectu confirmatiōis actus iūro vallati. Si
q̄ritur de effectu transgressiōis, iā heres trāsgrediedū iū
currat peritūm, dico q non: q̄ a quo remouet iūm, remouet
pñssu: sed ab heredē remouet iūm. i. heres nō iurauit, ergo
non est peritūm. Si vñ q̄r de effectu coactionis, refert, aut
sola cā cogendi iurātē aut peritūm transgressiōis, nec trāsg
rediens oīz eraret, r. tunc heres cogi non pōt: vñ si q̄ iuratur
dare absentī, x. nemine p illo recipiente, nulla esset pñssu iūre
ordinario, sed extra ordinē cogi ne transgressiōis cū pñssu fa
ciat: certe eius bñs cogi nō poterit, q̄ cessat cā finalis ipsius
coactionis p morte, q̄ oīa soluit, vt in aut. de nup. s. dñceps.
Aut cā cogendi erat actus alio obligatoriū, s. sic efficacia obli
gatiōis nō pñssu iuratiōis pñssu cām cōpñssu, r. tūc ef
fect? iūf r. robur eius trāsit dē heredē, vt in pñssu pñssu.
Si vñ q̄r de effectu pñssu iuratiōis, dico q cū ille effect? sit in
rē scriptis, r. cū sit sortit? effect? cōfirmatiōis de pñssu, q̄
trāsit in bñd iurātis, vt in aut. sac. a pñssu. S. an rōne iū
ramētī de defuncto pñssu erit bñs eiusdē fori: vñ gñ si defun
ctus iurauerit, nā rōne iuramētī erit sub foro ecclesiastico, idē
ne ergo erit de bñs dēssu? dico q sic. c. vlt. de foro cōpñssu. vñ.
Et plene no. p. Jo. and. in honel. Similiter erit dēssu ē bñs
res absens fuerit, q̄ semp bñs sequit fori defuncti. l. heres ab
sens. s. de iudic. In iūm iūm est qd spñale, r. tñ pñssu ad deci
sionem ecclesiē. Itā cōpñssu q̄ q iuratur, vt si submittit ecclesiā
stice iurisdictioni, vt in. c. dñ. de pac. l. j. vñ. Et ex pñssu bñssu leg
r natura pñssu nō mutat. l. j. s. ex bis. de vñ ob. r. pñssu.
Itā necessarias. s. j. vñssu. r. j. de vedendo. r. l. solutis. s. si credi
tori. c. t. q̄ cā, q̄ parē legat? aīa naturā ab initio dñt, cām cur
su tps r ex postfacto nō dimittit, r iūm vt ad bñd trāse
sicut cetera, q̄ facti sunt: de vñ ob. cū fili? s. in bac. a. j. qd. mod.
pig. vel by. sol. licet. s. si debitor. In pñm vñ, q̄ bñs nō sequi
tur fori pñssu testatoris: vñ si testator erat clerice, bñs est la
cus, oīz bñs pñssu corā iudice seculari inspecta pñssu sua, r
corā iudice ecclesiastico inspecta pñssu testatoris: fori vñ rea
le. i. q̄ defunct? s. bñt rōne rei seu domicilii, bñ trāsit in bñd,
vt rñdeat in eodē foro: nā alia est exceptio fori, alia nō sui iudi
cis, vt no. in aut. qua in pñssu, cā em q̄ pñssu sunt, nō trā
mittunt? cū pñssu finitū, de rit. nup. l. non solū. s. si pñssu.
de reg. iur. in omnibz. cū si. pñssu ob. q̄ ille q iuratur, vt ad bñd trāse
tere ecclesiastico: q̄ nego, nā ecclesiā hoc ius bz iūro, non
ex tādito pactio: q̄ si ex pacto, postea ps penitere. s. de iur. om.
ind. si cōuenit, qd falsum est, qd dīcem? Sol. aut iūm, r. c.
effect? est finit? cū pñssu iurātis, r. tūc absq vñssu bñs nō te
net nec ad fori sequendū, nec ad rē pñssu: aut effectus iura
menti nō est finitū q̄tum ad efficacitā pñssu, tūc hō
lunas tenere q̄ bñs seguit idē fori habem? s. de edē. qd. qd.
s. nūbīl interest. Si vñssu tenere dñssu, possūm? hoc dīcere
q̄ sublatā est bñc cā fori ecclesiastico fortiedū. Itā in bñdem nō
trāsit, s. eius effect?, r. finitā cā fori, finit? r. fori. Nec ob. q̄ iūm
est qd spñale: nā dico q iūm sit qd spñale, tū effectus eius nō
est qd spñale, sed dependens a cā spñali. Nam pñssu
fienda, qd est illatio effectus iuramētī nō est qd spñale.
Dīces itā, idē est de annuo spñali, qd si esset spñale, vt i
c. dīssu. de iudi. in cle. Rñdeo q̄ mortuo iurāte nec spñali
lis est ista pñssu iurata, nec annexa spñali: nam cum iur
amentum finitū sit morte, ergo ab eo nō depēdet ista pñssu
tio, s. in vita iurātis depēdeat. Itē nō obli. l. quēdam. s. nūbīl.
q̄ ibi defunctus tenebat rōne iūre pñssu, q̄ obligat etiā de
redē, s. nō trāseat in bñdem, sicut societas obligat bñd, tñ nō
trāsit in bñdem: idē in mādato. j. māl. l. inter causas. s. iuramē
tū nō nec trāsit, nec obligat bñdem: r. ideo vñ iuramētū bñs
non sequit idē forum: nā cū istud forum sit irregulare, solus
rōne accessoriū idē est iuramentū, quod accedit pñssu: ergo
cessante causa cessat fori, j. de condi. furt. siue manifestus.
s. candiū. j. de inspec. tuto. post finitū, declaro quomodo fo
rum est irregulare: quia ius actionis non aditū episcopus,
nec aditū extra ordinem, vt cogat ad obseruantiam iuramē
ti: r. est hoc cōtra iuris regulas q̄ accessoriū est iuramentū.
deducitur

Ad heredē.
Aide Franc.
are. in. l. qui su
perititis. in vl
ti. col. de acq.
ber. r. eū. Bal.
in. l. iij. C. plus
ya. quod agit;
r. Lar. in cle. j.
s. nos. in. q. de
iureiur. r. pau.
de cast. in cōfil.
lgy. r. in cōfil.
cccij.

[illegible]

Aide feli. in. c. cū quidā. iij. col. vii. vltor. 9
no. e. tit. de ius
re. vii. iur
in iuramento
de non loquen
do cūz pñtis
cōiunctis : qd
de non loquen
do cū personā
non cōiunctā
cū qua nō in
portat meritū
vel demeritū
: qd si videor
errare, 2 non
me corripo sal
tem venialiter
peccare: nun
quid fit neces
saria absolutio
: nunquid
valeat 2 vide
eij. in. c. si vero.
in. f. col. in fine.
vbi an teneat
iuramentū eg
cludens ab eo
quicquid de gñe
bonorū, putat
de nō acceptā
da pmissioe
2 nūqd valeat
iuramentū de
nō testificādo.
vide per eū in
c. i. intimaui. in
prin. de testi. 2
quid de iurātē
nō fideiubere,
an 2 qd fideiū
bere possit. vi
de de pūm in o.
c. si vero. post
prin. iij. col. ibi
tē vergit pū
lo post. de ius
riurand.

Curare.
Aide feli. in.
c. dilec. de ma
i. 2 obe. in pñ.
vbi ponit etiā
dis diuersis for
mis iuramen
torum.

Cuino.
Aide do. Alie
gand. de imol.
in cōsili. iij. fed
in. vij. col. i. iñ.
parte.

Secunda Baldi super Digesto veteri.

vel debite pñti, possit cōdici. Scō, an papa vel epī possint dissolvere & relaxare iuramentū in certo casu. Tercio, an cōstitutio epālis possit reprobare, vel dimittere iuramentum. Quarto, an mercator, vel indeg secularis possit iuramentum dimittere. Quinto, an statutu vel consuetudo civitatis possit dimittere iuramentū. Et quo ad primas qōnē arguit & vī q si iuratum est indebit: vel sine cā q habeat locū pñctio in certi, vel sine cā p obreina & liberatione & relaxatiōe iuramēti. Sic em̄ video in oībus obligatiōib⁹, q̄ in iuramēto cām pñta tioniis hñt, q liberatio cōdici pōt: vt. j. de cōdi. sine cā. l. iij. er go ita erit in iuramēto de pñctio, an possit pñcti, si est factū p errorem. nō. s. de iudi. l. iij. §. quēntire. In pñti vī q si iure actiōis possit pñcti liberatio, ergo multo magis cōpeteret exceptio de supāctiōib⁹. l. i. §. q̄ ait. & q nō servaret talē iuramēto, non esset peritū: q nō intelligit esse in dolo q iustā defensionē hñt. ff. iu. fol. vir bonus. S. de decretis dñi. ff. de iureiur. debitorē, & iō vī dicitū q sit qdā restitutio in integrū necessaria: vī opz indicē adire, & eius officiū implorare ad rescissionē egem plo restitutiois in integrū, vt egra de iureiur. c. i. vī sicut in eo q bñt ius petēdi restitutioē dicem⁹, q ante restitutioē cō cessam nō hñt actionē nec exceptioē, vt nō. j. c. l. nā & postea. §. si minor. c. j. de cōdi. inde l. i. in fi. Si ante rescissum iuramēto autē tate iudici vel relaxatiōe creditoris, non cōpetit actio nec exceptio: nā q illo canone egra. e. c. nullus, nulla pñctio actio pñctific, tūc em̄ ipso iure egēpi possit, sed iudiciis offisi de rescindendo dñt, & iō indicē adire opz: q cum eius minis rio, & nō ab ipso leg succurrit: vt nō. in simili. j. de no. ope. nū. l. de pupillo. §. si is cui vel dñt qdā qdā iuramentū pñctat p errorem, aliq̄ certa scientia. primo casu, aut illē erratū cā pterita, aut in futura. Si in cā pterita, aut illa cā erat fina lis, & pōt cōdici liberatio cōdictionē incertū. l. iij. de condit. sine cā. Aut impulsiua, & tūc cessat cōditiō. vt. l. dāmus. de cō di. inde l. i. in fi. nū. post pñ. c. i. Et dñt vī, an esset finalis vel impulsiua, & tunc aut illa cā existens vera iportabat veraz indebitum, & pñcti finalis, aut nō, & pñcti impulsiua, fin pter. & l. y. in d. l. dā. in add. §. in cā futura similiter dico. Aut erat cā finalis, & pōt cōdici liberatio, vt. c. de nō nūme. pe. per totū. Aut impulsiua, & tūc non pōt liberatio pñcti, de cōdi. ob cau. l. i. §. sed ipse cessat. Aut dñt vī, an esset cām impleri solū interet creditoris, & pñcti impulsiua, de con di. & demon. l. Titio cētū. in pñ. c. j. de pig. act. l. q̄uis. Aut interet debitoris vel tertij, ad quē debitor hñt affectionē, & pñcti finalis, de iur. do. si ego. & nō. p. Sili. de pñ. cau. dat. cau. si pecuniā. in pñ. c. j. de epī. c. de gñaliter. & plenit⁹ per l. y. post. Sili. in d. l. pecuniā. nō. se. in additio. vbi omnino vide. & per l. y. c. de nup. l. sancimus. & per Jac. bñr. in l. pa tre furiolo. Sequor igitur regulam simpliciter obligatiōis: hoc quando est erratum, q̄ quando est erratum, iuramentū non venit ex animo, ideo non arctat⁹ sic pñcti. arg. j. de con di. inde l. i. §. si idem quis sit. & s. de iudi. l. i. Si autem ex certa scientia aliquid promissit indebitū, vel sine cā, refert aut credi tor recipiendo iuste recipere pōt, & ab ipso peccato, & tunc iura mentum est pñcti seruandū, de reg. iur. l. cūus per errorem, de ope. liber. l. cāpanus. Non ob. de excep. doli. l. i. §. circa causā, quia ibi non fuit iuratum, sed hic & in l. campanus. si tamen qz. d. §. circa. & intelligi q̄ fuit erratū. Secus si ex certa sciē tia. §. si quis cau. sed & si quis. §. si nō. j. de constit. pecul. q si maritus. §. j. Aut creditor non potest egēgere ab ipso peccato, vt in ysuris, & tunc procedit. c. j. cap. debitorē. egra eodem. Tūc hoc querunt incidenter quedā qōnes: primo q̄rit, an ille qui promissit ysuras, possit iurando non petere relaxatiōē & sibi pñcti, quin possit petere eā. Scō quid si iur rat fctum esse de pura & vera sorte, & ipsum observare, an pos sit petere relaxatiōē sacramēti supposito q re vera fctus sit feneratiū. Tercio q si reus actori in fraudē canonis detu lit sacramentum in ipso fctū vel postea, & creditor iuravit fctum veraz esse de vera sorte, & sibi debere, an possit allegari q fctus sit feneratiū. Quarto quid si is qui accipiebat pecu niā sub ysuris, promissit ppetuo non monere qōnem, nec dicere agendo vel exequendo q fctus sit ysurarius, & ita iuravit, an poterit petere relaxatiōē. Quinto quid si debitor p pactū re misit creditori officiū iudici, & omne remediū iuris, si qd sibi cōpeteret p relaxatiōe sacramēti, an postea poterit petere re laxatiōē eius. Sexto qd si ille, q promissit ysuras sub noie sor tis, fecit pcuratōrē ad pñctiū debitorē, & pcuratōr pñctus est i iudicio & iō emanavit pceptū de soluendo, an nihilomin⁹ pōt peti relaxatiō iuramēti. Septimo qd si creditor fingit se hñt litē cū debitorē, & iō extorquet ab eo noie trāfractionis aliqūā promissionē in fraudē ysurarū, an erit stādū huic trāfractioni et in ate. Octavo an ille q iuravit soluere, & soluit post suam possit soluti repeterē. Nono, qd si debitor iuravit nō recipere restitū ysurarū, an habebit aliqū remediū. Et qd ad pñā

qōnem vī q si ego iuravi nō petere relaxatiōē sacramēti, q non possum eam petere: nā istud iuramentū pōt servari sine interitū salutis eterne. ergo servandū est, egra. c. debitorē. & c. ad nostram. c. l. iij. In pñti q si istud iuramentū inducit credi torem ad delinquendum, ergo non tenet. S. de pac. si ymus. §. il lud nulla. Item ex parte creditoris veritatur turpitudinem ergo sibi nō querit ius ex isto iuramēto, de act. & ob l. i. q̄na. & ac. nō d. l. i. §. q̄ne bonorum de. de cōd. ob tur. cau. l. iij. l. i. ob tur pem. Pterea istud iuramentū vī in fraudē canonis, ergo nō tē, vt. l. i. liber minorē. de iur. pa. C. de leg. nō dubiū. in fi. Pterea nemo pōt facere q leg. vel canon in suo fctū nō habeat locum, vt. l. nemo pōt. de leg. j. Sol. dico iuramentū tenentū posse agi, vt relaxet ipsum iuramentū de non petēdo relaxatiōē, qō relaxatiō petet relaxatiō alterius iuramenti de soluendo vt egra. e. c. l. vī tot erant necessarij petitiōes, & tot re laxatiōes quot sunt iuramenta, & ex fine vni⁹ relaxatiōis, al terius petitiōis origo pñctific, de pñ. inde. in l. i. in fi. Isti autē hoc ordine petat relaxatiō iuramēti, opz servari iuramentum. Non ob. q̄ veritē delictū & turpitudinem accipientis: q̄ dico q l. bācōne non querat ius creditoris, tū q iuravit, cogit reo red dere iuramentū. Si autē decessit, bñt eius ipso iure nō tenet obligatiō ex tali iuramēto nō est orta creditoris, ipsum iuramēti est mortuū, & pñcti, ar. de noui ope. nū. l. nō solū. §. i. egra. e. c. vīctis. p. Jm. & iā superi⁹ dicit. Quid ad scōam qōnē vī q audiri nō debeat: q allegat sepulchrum, ergo tam pñt⁹, & sua turpitudinē allegat et repellēdus, §. leg. i. si seru⁹ plurim⁹, §. si q̄ ante. C. de pñ. ob tur. cau. l. i. mercatē. Pterea iuramēto de pñti non pōt relaxari. Isti autē est verū, & relaxandi nō est aut falsum, & tunc p relaxatiōem non pōt citari pñti rium, de ver. ob. l. cum stipul. sim mibi a pñctio. & falsa de pñ terito sunt impossibilia, vt nō. de v. ob. l. q̄ Rome. §. angust⁹. In pñti vī q per iuramēta etā suam turpitudinem allegans q̄quis audiat, vt nō. j. ea. l. alleg. in medio magne glō. Isti in pari causa turpitudinis iste qui remissionem petit, & vī potior: q̄ fungitur partibus rei, si possidet, de noui ope. nū. l. d. pupillo, §. qui remissionem. de bo. aut. iur. pñ. l. si pupill⁹, defendere. c. go. & de ver. ob. l. seruam. §. sequitur. Pterea dictum iura mentum hic duas clausulas & duo tempora continet, sicut ibi cū leg in simili, de condi. & demon. l. bec scriptura. vī pñctio q̄ quatenus continet cōfessionē de pñti non possit relaxari: tamen quatenus continet pñctiōem de futuro relaxari: & q tpa sic dñt iugui possint, probatur in simili de ysuris. sed: si q̄, si operas, de pñ. fer. si seruus cōis mēti⁹. §. si sol. matr. l. de diuisione. l. i. in fi. egra. de testi. cum tur. qd nō. Cae furt. apud antiquos. Et dñt solutiōe istius q̄tionis pñctio talē dñt iugui, cū querit, vī quis possit suā turpitudinē in iudicio allegare: sic dñt iugui, aut quis allegat suā turpitudinem ad pñtiū consequendū, aut ad se egēcandū, aut in modū actionis, aut in modū exceptiōis, aut in modum pba tionis. Primo casu q̄ quis allegat suā turpitudinē ad pñtiū cōsequendū, nūq̄ est audiendus, de fur. itaq. fūlo. §. mīa em̄ meretib⁹, nō de meretibus vāda sunt. C. de sta. i. mag. & l. i. de inf. & iur. de leg. i. cū qdā. Scō casu q̄ quis allegat suā turpitudinē ad se egēcandū refert, aut vult se egēcū ab honore, & ad dñ. C. si fer. aut liber. ad decur. l. i. §. nō. Jm. egra. de rescrip. si citatus, aut ab onere, & nō audiat. v. l. i. pa donem. §. qui nūmum. de egēc. tu. Tercio casu q̄ quis allegat suā turpitudinē ad agendū, aut vult fundare intentionē suā solū ex actu turpi, & repellitur, de ver. ob. l. multi. de fideli. l. i. si a reo. §. si. C. de reus. doli. cū cōfitearis. nā ex actu turpi nō oītur, de pact. si ymus. §. pacta q̄ turpē. nā turpitudinē fortitur iuris effectū. vt. c. de legi. l. non dubiū: aut vult fundare intentionē suam ad rescissionē illius actus turpis, & tūc vī q siue agēs iste certet de vāno, alter q̄ participavit de illi cito lucro, audiat actor iste: q̄ magis est fauendū actori q̄ ad uentitio lucro rei: vt in regula iuris. & p hoc in qōne pñcti vī actor audietur, vt egra. c. i. siue veterq̄ certat de vāno cui tando, audiet actor, aut stet fctū, aut recedat. l. i. §. si qui collid. de actem. Non ob. l. cū cōfitearis. q̄ ibi donatari⁹ non participauerat doli, & ibi nullus fuit turpitudinē, nisi sol⁹ agēti: vel dñt vī ibi p dñ. Quarto casu, q̄ quis allegat suā turpitudinē egēpiēdo refert, aut turpitudinē est cōis actoris, & rei pñcti exceptio, de condi. ob tur. cau. l. i. §. si ob turpē. q̄ magis fundat exceptiōē ex turpitudine agēti q̄ ex sua, nec de sua poterit & cū replicari. v. l. i. §. si ob turpē. al. de excep. doli. l. apud celsum. §. m. arcellus. de do. excep. si dolo. facit qd nō. j. cōmo. l. rē. §. in egeret. sol. ma. viro atq̄ vgre. & l. cū mulier, aut est turpitudinē sol⁹ rei, & tunc pñcti exceptio est vera, reus ipso iure nō tenet, & tūc pñcti exceptio. l. quēadmodū. de agr. & c. v. l. ibi est spale: q̄ ibi pñctio illius legis est fauore publice vilitatis, vī egēpiēdo vī pñcti publicum interet: ideo audiat, sicut ille qui allegat suā turpitudinem

- a. Ad arcat. Adde Paul. de cast. in cōf. c. xxiij.
- b. Petere. Sed nunquid possim petere absolutionem ab hoc iura mēto: vide fe li. in c. debitorē res. in pñci. vj. col. ver. ter tio quero. egra. tra. boctit.
- c. Allegare. Adde feli. in c. sciscitatus. in vers. non se. de rescrip. & in c. tertio loco. d. pñctum. & in c. lator. de re. iur. & domi. Baso. may. bñt duo verba p fñ. are. in l. qui fa perititia. l. ult. col. ff. de acq. beredit. & in l. trāfractione. C. de trāfractione.

dinem noie alieno. C. de fac. san. c. l. noem? . §. economus. r. qd
 no. s. de adop. l. post. moites. de excep. modifm? . de excep. rei
 iud. si qui beres non erat. §. si. Aut? §. exceptio fit vati? re?
 est obligat? . tunc nō audir? excipies. vt. s. de dol. l. elegāter
 in prin? . de m. in cā. r. ar. de fideiuf. si titius et leia. r. de sol. l. q
 res. §. bica. facit. §. de plac. rem. alienam. §. i. Quinto casu qñ
 quis in modis probationis inducit suā turpitudinē tunc aut
 nitit eg. puifioe fun. aut er. puifioe legali. Si eg. puifioe fua,
 r. turpitudō erat alias detecta. nō repellit. §. cal. Si er. puifioe
 legali ille q probat suā turpitudinē nitit tūc er. puifioe
 fua excludi. qz nō dñs fua interefle, nisi eg. honesta cā iterfit. C.
 de fur. mact. in prin. no. r. d. l. itaqz fūlo. r. l. si qz vroz. §. si. tit.
 cū fi. Et dē qz peritū nō cōtingēs cām de qua queritur, nō
 repellit peritū ab agēdo. vt. no. extra de excep. dilecti. ad fi.
 ¶ Quo ad tertiā qñes vñ q standū fit iuramentū. vt. j. c. nō
 erit. §. dato. r. l. iurandum. qd eg. cōuen. in prin. In cōtrariū
 vñ qz. fit per tale iuramentū nō remittit peccatū. §. i. augef. nam
 peccatū non remittit, nisi reftituit ablatū. vt. in c. peccatū. §. d
 reg. iur. lib. vi. r. ratione peccati cū crimē vfarariū fit iam pñ
 cipale ecclesiasticū potest adiri iudex ecclesiasticus. vt. extra d
 iudi. nouit. r. extra de pur. ca. cmos iter alios. r. ecclesia de istis
 fratribus r. canclis nō dñs curare, quas interpretatio pmdē
 tiū fratribus. s. de tras. l. cū aquilana abas aperta eſſet via frau
 dibus feneratorum, qd eſſe non debet. quia non debet aperiri
 via ad crimina cōmittēda. §. de cō. qd cer. lo. l. i. r. l. i. non vnde
 hic fit frans legi de iuramento ad fimplicem confessionem, et
 ideo non tenet iuramentū. de proba. l. qui teſtamentū. de les
 ca. m. l. cū qz cedēdē. §. citra. Sol. aut iſud iuramentū emā
 nante de plano, r. non valet, aut in iudicio iudice deferente, vt
 approbat. r. tūc r. nec pōt cōtraueniri. qz iudicis auctoritas
 pñcipales fratribus excludit. ar. s. de i. l. generaliter.
 alias loqueret qz canſa vfarariū nō poſſet terminari iudicia
 l. vñ neceſſario ſacramento. qd eſt falſum. ¶ Quo ad quartā
 qñem vñ dīcendū qz ille qui iurauit nō dicere, nec allegare qz
 dñs ſit vſurarius, nō poſſit petere relaxationē iuramētū. qz
 ſine cā exceptione cū agitur nō pōt cām dicere. l. qz dñs ſit
 vſurarius exprimere nō poſſet. qz iurauit qd nō allegare. ec
 ce qz per tale iuramentū fenerator impob? . tūms eſt r. hoc vñ
 detur tenere l. oſt. in ſumma ſua extra eo. §. quero cēſetur. §.
 ſed. r. quia ſoluit hoc vñ remediū. vt. cedat ius hoc alteri. tūc
 reſtitutio in integrū cedi pōt. de admi. tu. ſi nudis. de mino. qz
 i. minor. r. ceſſionari? . ex pte. l. 3. per hoc incidit cedēs in p
 ſurum. ar. de alie. iud. m. cau. fa. l. i. iñ. §. opus. r. de ver. obli. ſi
 ſeruum. §. i. tamē ceſſionarius nō repellitur, quia exceptio iur
 ramenti perſonalis ſcit. non tranſit cōtra heredem, vt. extra
 c. veritas. eo. qz. In. ita nec cōtra ceſſionariū, vt. l. leg. plurib?
 de admi. tu. Sed hoc vñ bene dictū qz ius per quod inest,
 adeſt, nec accreſcit ceſſionario, nec poſſe vñ cedi. qz quo nō af
 fert ceſſionario cōmodum, ſed ius pēdī relaxationem ſacra
 menti nō aſſere cōmodū ceſſionario, ſed ſolū cedenti eidemqz
 iuranti, ergo nulla eſt ceſſio. ¶ Preterea iſte qui bī cōſtituit p
 curatorem eſt reus, r. ex parte rei non ſit procurator in rē ſuaz
 niſi talis procurator trāſeat cum vniuerſitate, vel cū re cui cohe
 reat de p. d. iud. l. i. §. i. r. de p. ca. plantius. in glo. de do. b. f. d
 ratem. fa. er. plane. tu. ſi. Sol. dico qz bīc nō eſt mera exceptio,
 ſed officius iudicis qd apponit in modū agendū, r. qd cedi pōt.
 ¶ No obſi. dicit, qz ceſſionarius dñs concludere ſibi, nō cedenti.
 C. de procu. l. i. ſi pendia. qz dico qz illud eſt verū vbi agitur
 ad actionē vel ad ſatisfactionē, ſed bīc aſſit ad reſuſcit. ¶ Itē non
 obſtat qz non interſit ceſſionariū, ergo nō audir? vt. j. de cōdi.
 fur. l. i. ſerū. iñ. r. iſo. qz dico qz imo intereſt noſtra tale ceſſio
 nec habere, qz pōt iobis aſſerre exgrinſeci qz modū, qz forte r?
 hoc pacto tranſgredit ſi ceſſionario, r. ſi poſſibile eſt r. veriſim
 le qz aliqui ceſſionario qñatur. facit de preſ. l. i. naturalis. §. ſi.
 Nam? interdicit in vti poſſidetis cedif. r. tñ cōcludit cedenti,
 non ceſſionario, niſi quo ad pſonales pſtationes. ¶ Ne qd in lo.
 pul. l. i. §. d. nēru. ¶ Itē cedit interdicit, vñ vñ vt. not. C. de ex
 cept. l. i. de pe. be. l. q. in diē. §. iñ. claris procedit ceſſio, ſi
 pmo ſoluit, poſſe cedere nō cōdicio ſine cā. r. ceterē p. d. d. d. d.
 cedi pōt. vt. l. i. vñ iudicis. ¶ Titius, de fur. l. i. cū qz. §. de. fol.
 cum ſi. Et dē qz pōt bīc remiſſionē, cū ſit poſſeſſor, fungif
 pibus rei. ¶ Itē alij pōt remiſſionē puocat? . ſeu citat? . r. tūc
 fungif pib? rei. Alij ſpōtē, tunc, aut iure poſſeſſoris, r. idē
 aut ppetuariū vepetitoris. r. tunc eſt loco actoris vñ in pro
 poſito cū obligat? idēqz r. pōt remiſſionē, ergo partibus
 reſt fungif? nā ad cēpiendū r. defendēdū bec petitio ordinat,
 ergo vñ qz nō poſſit cedi ante qd ſoluerit. qz tūc eſſicet de poſſeſ
 ſore petitio, r. de po. actor, de proba. cū in debito. facit ad p. d. i.
 ca. de noui ope. iñ. l. de pupillo. §. ſi ſi. in c. de bo. an. iñ. po.
 ſi pupillus. §. de iudice. extra de teſti. veniēs. p. In. de excep.
 am inter p. uoc. ¶ Quid de eo qui non citatus pteſit. ſi ſub
 cōdicio, vt cōpreat, ſi ſua crediderit intereſſe alij iſte eſt neceſ
 ſarius beres vel reus. qz qd nō de arbi. no. eg. oſſus. dīc. §. ſi ſi
 iure eius, vel de facto eius directo agit de noui oper. m. de
 pupillo. §. mei. in gl. r. no. In. de ſen. ecc. dilecti. r. facit. §. de l.
 ius voc. libertus aduerſus. l. de eo aut. §. d. iudicis. r. C. ſi mā.
 ita ſue. alie. l. ea qdē. de inge. ma. l. oſſamari. vbi etiā poſit pre
 dicta ſezma citandi r. facit qd no. In. de foro cōp. l. in. ſi. vbi
 no. qz in cā appellatiōis, tā appellans, qz appellat? . dñs neceſ
 ſarius deſenſor, vbi oīno vide. r. facit. C. de aut. preſ. l. in. C. de
 ſer. ru. pred. l. per fundū. extra de ma. r. obe. c. humilis. ſi ſi. ſed
 incidenter tāgo bīc r. eſt alius mod? . §. qz iſte talis iurauit do
 nare, vel vendere oīa bona ſua alteri, r. tunc iſte donataris p
 ſuo intereſſe r. pro deſenſione bonoz petet declarari illā pñmā
 puiſionē vſuraria. ar. C. de nō nu. pel. ſi. cui. §. i. qd in frand.
 par. l. i. §. ſed ſi in lite. r. §. ſi nutnā. nec p hoc ille q donauit, vel
 viderit erit pñus. qz iſte qui agit, nō agit vt pcurator, ſi
 iure ſuo repreſentat ſemetipſum r. non ſuū autē. ſi bīc beres
 iuratus ageret. Eſt r. tertius modus qz debitor illi pñmo cre
 ditori accumulat alios creditores. r. p cox intereſſe petit reſci
 ſionem dñs pmutationis. j. c. nā poſſea. §. ſed r. ſi qz. r. d. l. ſi
 cui. r. l. i. de fur. ſi. l. i. qz nō de do. ante nup. aut. ſi ſi neceſſe.
 ¶ Quo ad quintā qñem. In. tenet pactū de nō petēdo iſto
 officio iudicis. r. vñ pderari, qz ſi pactū de nō petēdo tollit
 officiū iudicis ipſo iure, ergo agi nō pōt. Si autē ope exceptionis
 nis qd verius eſt. qz eſſiū iudicis nō eſt in ſi ſm obligandi, ſed
 agendi. r. iura actorū nō tollunt ipſo iure p pactum, ergo agi
 poterit quod excipiat de pacto, replicabit de dolo. C. de tras.
 actione. nā quōties reus dolo facit, r. non actor, replicatio tol
 lit effectū r. officiū exceptionis. Si contra, tunc cōtra. Si
 autē vterqz dolo facit melior eſt p. d. iud. rei. vt. l. apud celſum. §.
 ad arcillus. r. bec vera vidēt, niſi pactū iſtud remiſſoriū
 non eſſet iuramentū vallatū. qz pōt veniri contra iſtud per eum
 qui iurauit. ſed r. ideo qz iſtud pactū accedit ſori. ergo eſt vſu
 ra. vt. no. §. ſi cer. pel

Secunda Baldi super Digesto veteri.

debitores. et cōpetit. cōdictio sine cā. vel cōdi. ob turpem cām. Sed hoc vñ qd ille q inbet solvere. pñ iussus solvere rōnabili ter. vt. f. de sol. cū q. s. q. hōiem. i. f. de iur. n. l. deferre. f. h. cū l. seq. et de pig. act. nec cum. Hinc est q quando actio restituit. per oblationem rei solute. qz fingitur retro restituta. actio est directa. vt pñ in d. l. sed qñ. alias nō fingitur retro. et est vt illis actio restituta. i. si sine. f. sed qñ. d. pñ. s. de mino. cum simil. et adde qd plene nō in. l. eleganter. in prin. f. de pign. act. Itē si soluit vt repetat. non liberat. de sol. qui sic. Itē qui vna manu dedit. alia aduocare non pōt. C. de condi. indebi. l. nam si fide. in. f. in omnibus. nisi propter equitatē superuenientes. casus vñ in. l. si fullo. ne ex causa de preterito. de excep. rei ind. si mas ter. f. eadem. Item soluens scienter indebitum nō repetit. vt l. de cōd. inde. Sol. hic iste modus repetendi est modus qdā irregularis. et ratio. qz modus soluendi fuit irregularis. ppter iuramentum. vñ ex quo regulē iuris corrumpitur in an tecedenti. corrumpitur necessario etiam in consequenti. et cum ex actio excedat suos terminos. exceditur a nō suis terminis. C. de edi. di. d. rī. tol. l. fin. Et ita sol. q. hic est spale. soluit oēs pñtates pñctas. et rō specialitatis est. qz hic fuit indebitum ex necessitate. non ex liberatione solutionis. Et qz de indebito iūto non potuit disputari ante iudicem. ideo disputat post. quia ius istud disputandum est post exiitū facit. f. de excep. rei ind. l. ex. f. eadem. f. alitius. et f. de condi. inde. l. h. nō rōne lēre. Itē facit. licet vna manu soluat. alia repetere potest. qz iste actus soluendi pñctat facit iustitiam. qz in iustitiam appelles. Sed cū est in facto successorio. vt no. C. de vñ. corrūptionē. i. sic non obli. l. inter castel. qz in iudicio finium imponit turbanti finis silectum. ideo pñctus oēs sile. de noui oper. num. si prius de lib. leg. laurum. s. centum. si fer. ven. l. barū. l. legi. Non ob. f. e. sed i. si pñctus. qz ibi actus est declaratorius. et actus declaratorius hz successorii effectus in perpetuū. et ideo ibi perpetuo tenet aduersarii obligatiō. hic vero non. Preterea hic non te netur soluere irrepetibiliter. In dñis sic. ob hoc etiā non obli. d. q. qui botem. et f. de pñct. inde. l. n. rati. casum refert. facit f. cōm. l. rē mibi in prin. qd ibi no. ibi. s. nra excludit exceptio nem p contrariā actionē. dicit vt ibi. C. Quo ad nouā. q. de eo q iurauit non recipere restitutionē vsurari. pñct. l. dñct. qz ibi non fiet restitutio. sed dabitur pauperibus. vt ibi not. in sum. extra eo. l. de iur. i. q. qño censetur. ver. sed. quāvis solam. et pro hoc extra eo. ad nostram. qd credo verū. Nam lz iurans non possit solutionem recipere. tñ eius beres poterit. vñ certū est debiti. de cōd. inde. naz. i. si cū moriar. ergo non pōt alteri solui qd certū est alteri debere. nec faciendū est elemosyna de alieno. imo species est furti. de alieno largiri. salua reuerentia debita dñō. l. dñct. C. Si an iste possit petere relaxationē huius sacramenti. l. dñct. ibi sentit q non. est rō. qz generaliter in rē iurati est. si non recipere restitutionē. vñ cū non sit iuratus soli creditor. non vñ posse remitti per eū. vel per iudicē. qz succedit ex mora eius in locū suū quo ad pñctam remittēdi. vt extra. e. c. i. Et p hoc facit. d. cad. nostram. l. h. extra eo. C. Sed quid si reus renūciat? Actus nō solū iuri s. iudici. antz requisitio. vt qz sic. vt no. s. de iudi. beres absens. f. i. in gl. q incipit. abne gatine. puto q generalis renūciatio non tñ. arg. si quis cauit. sed i. si q. s. questum. Sed iuxta pñctā qritur de tali qñe. reg. Anglie cōstitutū legē qz qñqz mutaret. sibi deberet hēre pñctōne ad rōnem qñqz p centenario anno quolibet. donec placuerit regi. et voluerit reddi capitale. facit. d. Reg. quādā chartā ad pñctēdū ista cū iuramēto. zñs qdām societates florentinorū spōte. qdā coacte mutauerūt dicto regi sub dñcto pacto et forma. Et iuramētū iterpositū est. Querit vtrum possit peti relaxatio dicti iuramēti. qd stat in hoc vtrū dicit? Actus vsurarius sit censendus. bec qd est quotidiana. Nam cōe Florentie vsurari. et Venetiarū sic accipiūt mutua. et rñdent de pñctōne. est qd vtrū dicit? Actus sit licitus? necne? Et vñ pñmo q dictus Actus sit licitus iure diuino et humano. Itā dicit? Actus leg. est. vt. C. de do. inter vi. et vxo. l. p. f. de pub. l. cesar. f. leg. ergo licitus. hoc ē cū legis auctoritas. qz pōt d. licito aliqd licitū facere magis ex cā. vt. C. de adu. l. graccus. Preterea fauor publice vtilitatis facit esse licitū. qd als esset pñbitū. vt f. ad Sille. l. si qz in graui. s. quoz. et no. p. dñli. in. l. si siliū. s. f. cer. p. sed istud est introductū in fauorē reipub. no. f. de pig. ac. l. si pñctus. h. ac rōne iura ciuilia permittūt vsuras. qz publicē et tile credit. qz feneratorēs inueniant. qui multoz pericula fugiunt. vñ dico introductū fauore reipub. f. vt in casu necessi tatis ciues et qñqz alii sint magis animosi. et pñpri ad sub ueniendum et mutuādū ciuitati spe pñcti. vt. l. i. de iust. et iur. Preterea obligatio antidoz ē p legē est. introducta in Actu mutui sicut alius. et dato q talis obligatio antidoz accedat fori. tñ non est vsura. qz iure naturali debet qd est semp equū. sanctū. et iustū. quare ergo nō pōt reg. et leg. istā obligationē an tidoz deducere forū spale alicui pñctis: nā qz leg. idē

cit istā obligationē antidoz in gñe. qñ nō pōt qz in spē tras ferre ad necessitatē pñctationis. nō ibi cū lz in gñe. qd nō liceat in spē. vtpote cū ipsum gen? et de tali spē pñctet. i. ipsa est anti doz obligatio qñqz pariat spales effectus. l. h. testō. f. de inde. l. iustō. et de pñct. inde. l. si non sōnt. s. libet. Preterea cū re. v. ciuitas in subditos suos habeat pñctem vine vocis. qñ nō pōt eis largiri. Et cū mēra largitas et liberalitas acti pñctio bñmerito aliqd cōferret. Itā istud nō est ex robore dñcti pñctis. qd in pñctē creditoris eiusdē tollere et dissoluere saltē de facto. sed ex mera liberalitate soluētis. vñ effo sine veritatis pñctio. qz nō solutū non liceret petere. tñ solutū vñ esse licitū retinere. Preterea h. et regie maiestatis pñctat. et dictis regis. ciuitatibus similiter. f. de don. fil. et largitates principū mul tum sunt fauorabiles. vt. C. si lib. imp. l. si lib. et l. p. prohibe re. f. plane. qd vi aut clā. Preterea lz mibi in recōpensationē dñm illati aliqd promittere mutuātibus. vt. l. q. si pñcti. l. rñso. de eo qd cer. lo. et interesse tā damni emergētis. quā lucri cessantis peti pōt et cōpñcti. de pig. act. l. eleganter. in si. pñ. ergo in conuentione deduci. de eo qd cer. loc. l. vñ. s. p. et f. Itā lz vñre pñbitio sint. qñ mēra sunt. et interesse nullo iure pñbitū est. tā peti. qz pñcti. l. vñ. de pñct. stip. et in Actu mutui. vt no. C. de sum. l. qñ dñct. et cōm. populos. l. 3. no. et male. l. locū qui in eo. f. pro foc. nam sine interesse sit dñm emergens licite peti. qz petens ex hoc nō locupletat. sine sit lucrū bonestū cel sans aduocet peti pōt. qz lucrū bonestū licitū est. C. de sen. q. pñctio quod. l. i. in si. qz ille q impedit lucrū meum mibi tenet. de condi. demon. l. qñ dñct. de condi. ob tur. can. l. in. s. pñctio terea illi q mutauerūt coacte incidit in ipsum contractū mutui. ergo eis subueniendū est. ar. de in ius voc. l. libet. ad uerfus. de condi. fura. ideo. ver. f. cū si. hoc dñctat ipsa natu ralis iustitia. quare ergo postuā iustitia nō pōt hoc vinculū deducere illi certā pñctationis formā. duntū modum non ex cedat. ar. C. de impo. luc. de. l. i. lib. et. Preterea alia mutua qz dentur esse in pñctē recipientis quātū ad reddendū. vñ cū re pñctio sit incerta. et cōstitat sub spē et bñplacito regis. vel pñctis. vt qz licite possit peti aliquid. quo dubiū est. an capi tale sit saluum. vel nō. ar. eius qd de societate no. C. pro foc. l. i. et ar. eius qd de societate. f. de naut. fe. dñ. qz rōne sūscipit pñcti culi esset cōuictio. qz aliqd vltra fortem pñctetur. qz nō pro p cunia. nec pro tempore redimēdo. sed pro casu et rñso pñcti. videtur extra de vñ. c. nauigati. ergo sic et dic. In dñm pñcti. qz iste Actus est Actus mutui et feneratoris? Actus ergo illicite. Consequētia tñ per diuinā scripturam. mutui dantes mibi inde sperātes. extra de vñ. c. qz sūlit. antecedens probat et tñ bus. ex forma Actus. et consensu partiū. qz ex iure resiliant ex ipso Actu. ex forma Actus. qz formā hz mutuique consensu. qz glo mutua dñctat. ex effectu. qz obligatio et actio mutui con. ergo mutui ēē necessario quincit ex re. qz effectu. et ex affectu. vt. s. si cer. p. l. i. in prin. et qz etymologia et descriptio mutui huius Actus pñctat. ea. l. s. appellata. ergo et. et nōmīni descriptū dum est. C. de fe. a nullo. et de ver. sig. et vñ. h. dñm. Itā pñmo non obstat qz iste cōtractus obtineat vim legis. qz dico qz inter dñm contractus est simpliciter pñctus. et tunc si sit cum pñctio. vel ciuitate. que pñctatūm teneat in sua pñctia sicut est ciuitas Florentie et similes ciuitates. et tunc dico qz obtinet vim legis. vñ talis Actus nunquam nudus ēē set. qz legis auxilio vñcti. l. legitima. de pac. qñqz est pñbit. et tunc refert aut est prohibitus iure humano et positio. et dico qz habet vim legis. l. p. de do. inter vi. et vxo. Et est prohibi tus iure diuino. vt contractus vsurarius. tunc nullam vim habet. Itā qz ex eo qz leg. vellet. non tñ pōt facere licite qz vñre sint licite. qz homo legē dei nō pōt tollere nec alterare. si talis leg. est dei. cūns trasgressio inducit peccatum. vt. l. i. de cōsti. prin. et not. p. an. in. c. i. de vñ. in cle. et. f. ac. bñ. in. l. cunctos po pulos. Non ob. secundū ar. qz etiā pñctat in pñbitis iure hu mano. nō diuino. Non obli. ar. de largitate et donatione. qz cū donans nō esset alias donaturus. et sic cū istā largitas incipit a mutuo precedenti. et reputari captio. d. transac. cū aqul lian. et no. in. l. si tibi. f. i. de pac. per. dñli. et vñ. Itā obli. ar. de interesse. Et hic est aduertēdū qz interesse in mutuo qñqz peti qz cōuentione ppter cōuentionē. qñqz peti ex conuentione ppter morā. qñqz peti ex morā propter morā. Et conuentione ppter conuentionē peti. verbi grati. mutuaui tibi. qz deberes tenere vsqz ad pascha. et interim meo interesse sol ueres mibi aliqd. hic cū ex sola quēstione aqz et peti interesse non ppter morā tuā. qz nondam es in morā. si cer. p. l. lecta. in si. et cōuentione propter morā peti. vñ gratia. mutua ui tibi. reddenda mibi intra mēsem. et vbi d. redderes mibi intra mēsem. promissi mibi nō ēē interesse pñctio quolibet mēse quo vltra steteris aliqd. Et morā ppter morā peti qz non oēs pñctē pñctōne super interesse ipso. f. pñcti ex pñctōne le galit. vñ gra. mutuaui tibi. qz reddenda itra mēse. tu nō reddi disti. et

Curat.
Aide feli. i. c.
debitores. cir
ca si. i. ver. vñ.
et vñ. c. i. de iur.
reinar. vñ etiā
quid de ei? hē
rede. et in. c. i. in
si. col. ver. f. in
glo. f. cum plu.
sequē. vñ ad
ver. extra glo.
cod. titul.

[illegible][illegible]

pturus, qñ ipse mutator voluerit, vl post diē hoc acto ipso
facto : si pfecta forma obligadi : & hēdi: nō est curi eo debitor
vl ciuitas possit vni inferre : & nō solvere, qđ extra facti est, &
nō mutar. Sed forma vel natura, qđ tūc est vey illud mutui
naturā : effectus vti. l. i. n. l. ois. s. i. c. r. p. et. Et qñd accedit
huius mutuo est vsura: nā mutui rē hēbit accedente pñsu, vsura
per vray pacto hēbitur: ideo qđ est vltra rē nō hēbitur, s; cō
uentione hēbitur dno est. Scius sunt vnus fortis, alius vsura
rum. L. centum capie, ergo sequit qđ est vsura etiā si accederet
qđ promissio legis separata ab ipso facto, vt qđ dicitaret statu
ti qđ cūlibet mutuantē dē fine vilo pacto tm de pñsione: qđ
qđ hēbitur fm tenorē alius legis pñcedētis & disponētis
hēbitur, leg. transiit in factum, & ipsū informat in contractus.
v. j. de dam. l. eam. i. damini iacti quidam. de pa. l. legitima.
ergo est vsura illicite absq; dubio retinetur qđ pro vsura solui
tur. Si aut nō soluitur vl vsura sed vl interesse referat, aut
fita pñatio ē legalis, aut pñctionalis. Si legalis, aut loquim
in via fide pñctionis, vt dī lex pro veritate qđ sic fite pñt: aut
in foro pñcientie, & tūc cōficta indicit fm veritate informata.
Si pñctionalis referat, aut in via dei loquimur: idem qđ s;
pñme aut in via caularū, & tūc referat aut interesse est certus &
indubitatus, licite soluitur : recipitur: vt no. i. l. i. c. de sum.
tri. aut certum est qđ non interese: tūc licite recipitur, qđ vsu
ra est: aut dubitaf : tūc cōsiderande sunt qualitates pñonarū
vt no. i. l. i. in f. de eo qđ c. r. loc. Quid em si fite qñ inmutui
vni cōmuni sit solute fenerari, cum bñ babeat illa pecuniā
definitā: iam confat qđ qđ ea non esset boneste lucratur: qñ
talis nō est bābēda ratio, vt no. i. l. i. qñ vsq; s. fide fur. Itē
quid si erat miles, vl doctor legū, qñ nō confeneret mercā
tias exerceat: qñ nō mutualet cōi. retinisset pecuniā in mar
pulo, & nihil ex ea lucratus esset. fatis cōstat qđ ex tali mutuo
nullū interesse emerit, ideo vsq; note falsū interesse illicite re
cipit, cōdonam: est mercator industriofus, qđ illa pecuniā
multa esse lucratus: certe nō est s; rōnem, qđ eide hoc interesse
pmitatur. & soluat ex quo promissum est: fed eaten? quaten?
interesse: nā cōtēns excedit vrā interesse, vsura est, vti. l. h;
census. s. fide de qñ. p. nē qđ qualitate pñonarū locus est cō
ficture, de ver. ob. l. cōtēns. s. qñ ita. l. i. de act. & ob. l. c.
qñ ita impet. m. l. i. Et hoc pñtz qđ cum fide tali mutuatore eme
ret ius suū, qđ l3 pro pñctio tpe. p. pñctiois pñationib;
fendit possit agere, vt creditur qđ cessit qñ in eius locū & rē fice
fuit in iure de pñctio, vti. l. qdam. s. fide de ed. nā iura vocat
cessionariū successore tē actionis, qñ bñ actionē ad eide fimi
lem cedenti, quo dicitur vti. l. i. n. i. de actio. & ob. l. plane. fa.
et. tamē pro futuro tpe non agit, nisl fua interit: vt qđ cōt ē
in mora solēdi; ob hoc ex pecunia nō pōt negari, vti solut
est & cessionariis: vñ qñ loquit in iure, cum pñctio ē de p
terito, & tūc nō variat pñctio ex pñona cessionarij. Qñq; in
iure de futuro: hic ex pñona cessionarij deccrescere pōt obli
gatio: vñ l3 capio cedētis nō possit obligatio rei crescere,
ar. in. l. cētū capie, de eo qđ c. r. loc. l. siue mām fensu. s. fādū,
de condi. fur. ibi obli non retinet conditionē tē alienate tū
tulo singulari: qñ fices durio: pñctio fūit nā pñio liberabaf
sola facta traditioe, nunc haberet necesse daretur qđ facto re
dictis ibi pōt deccrescere obligatio debitoris p eand. l. i. d. x.
l3 cedentis interese, si non cessit: & i3 ageret: tñ cessionarij
nō agit p interesse futuro, pñt cōfessionē curreēt nisl fua fers
est: qđ fua pñona nō cedētis inficiat. Et si fua nō interit, nō pōt
fuisse receptus, ficut si cedētis tibi actionē arbitrarīā rōne locū
tū ageres alioq; vl in loco defīnito, itā si tūa nō interese l3 loco
defīnito potias qđ vbi agit vsura l3 interese mea si nō cessit
fem, tū cessionarij nō bñl sequeris. Nā istud interesse eme
gens nō venit ex iure cessōis oñz ex interese nā respectu ier
sest de futuro cessio, nō bñ certā qritate vel naturā: qđ oño in
certū erat pte cessiois; veniebat certitudinē de futuro: hoc
falo pñctio agit, vt representat actio vtilitatis loci defīniti et
in alio loco facta ex actione: qđ loci solutiois ficiat dñs sol
pñctiois est pars pñctus & pñpationis pp interesse ipsius loci: &
ideo equum est interesse vtrein actionib; arbitrarīis: sñ fm
diferentia pñonarū pōt esse plus & minus, adeo qđ accessio
fua pñona bñ nō sequit pñt ipale, vt d. l. cētū capie, vt. nec
oportebit. Sic igitur a simili in casu vsurarū de quibus qñf.
Nām cessionariū in iure, qđ nō est in facto, qđ nō est fua
cedit: qđ pōt plus & minus, & aliter interesse vnus qđ alteri?
nō nō regulatur cessionariū fm pñona cedentis, qđ nō ma
gis regulatur cessionariū ex pñona cedentis, in quo est ex
tra effemctam Sctē obligatiōis qđ regulat fideiussor ex pñona
rei, ergo c. d. s. qđ nec oportebit, loquit qñ cū varietate pñona
rum variat effectus, nā bñ est alia pñctio cedētis, alia cession
narij, qđ interesse est variabile ex pñione: tū l3 interese cedē
tis, si alteri nō vēdi dīsser iura, et qđ alteri vēdiit, nō inter
est fua: vt no. i. n. l. d. sponūis, ad f. s. qđ nō. vñ f. am. l. i. c.

Pot. Et
ad materiam
feli. in. c. cum
venerabilis. i.
ij. col. ver. duz
dicit Ab. cum
pluribus seq.
de exce. 7 qd p
do. Bar. So.
consil. cxxij.
incip. pro fa
cto, ni fallor. in
ij. parte.

Secunda Baldi super Digesto veteri.

[illegible]

Curanti.
Ado do. Bar
ro. Soc. in 2s.
cgo. inci. circa
fi. vers. pterea.
no. in. j. parte.
vbi q. nō pro
bata lesione sa
cramenti rela
tationē papa
concedere nō
potest.

Egalia. b
 In r quando
 episcopi pos
 sint. vñ. feli.
 in. z. l. tit. col.
 circa fin. in ver.
 extra. gl. tit.
 de iur. iur. E
 nunquid p
 a pitalum sede
 vaca. v. r. e
 bis per eñ.
 in. v. col. vers.
 secundo quero.
 sed nunquid p
 epm foro sem
 promentis.
 qdā foro sem
 promentis in
 rauer. pñs
 solvere vñ
 ras. vide pñ
 ibide circa fin.
 d. cñ. in ver. vñ
 decimoq. uero.
Non valet.
 Quid r hoc ad
 de qđ dictum
 fuit. s. in r. r.
 tit. l. iñ. col.

o **C**asurariū.
Vide. d. Alex.
de Imo. in cō
sil. clery. p. to
tum. in. n. pte.

[illegible]

natura impossibilium nulla est obligatio, de ver. obli. si impos-
sibilia. **I**ur. leg. canonica, tunc aut le pape, aut inferioris si pa-
pe, credo q iuramentum non est obligatorius: q non pertinet ad
iuramentum annullandū qd est de gñe possibili, & obseruabili,
nam ex quo pape mādāt feruari iuramentū, inferioris p̄bire non
pōt, nisi forte statuat qd cā ar. j. mā. h. boiem. **S**i est res re-
uulsi, refert, aut loquimur de iure ciuili, & quo ad effectū attribū-
tū acuti p ius ciuile, aut de iure canonico. **S**i d iure ciuili, aut
3ctus est prohibitus fauore iuratis tñi, & tñ iurim, vt in aut. fa-
cramenta pube. **A**ut est phibitus de iure cōi, non in p̄iulgiū
iuratis: tunc non tñ iurim, vt non dubiū. **C**. de legi. hōn ob.
ad p̄cedens membrū de fauore, qd no. C. de iure p̄d. si p̄-
diū. qñ qñ alienatio erat phibita p̄ publica utilitatē, & non
solum in p̄iulgiū mulieris, vt l. i. fol. ma. **A**ut est phibitus
odio iurantis: tunc infim non tenet vt gratia, statutum p̄
magnates dī ponit, q̄ ip̄i magnates non possint 3ctus facere
q̄ popularibus: certe hī contrahit cū iuramento, non tenet: q̄
s̄gi phibitus facit in odiiu renitantis rennariū non pōt.
Simile, qñ cā non loquimur negatiue phibitū, non pōt
s̄p̄sēphāre q̄ affirmatiue pōt dispensare, vt no. doc. de decle. nō
inter lib. vi. no. egra de iur. ac si clerici. i. facit. s̄. de iur. l. i. s̄. fi.
in fi. vide qd no. 3nn. egra de tēpo. ord. dilectus. & sanōt̄
pōt repudiari, tunc vero nō alias quilibet odio renitiatur,
3 facte leg. odiosa cū anaret qd est ridiculum, iuri autem p̄-
phibitio, an possit iuramentū derogari, refert, aut erat ius res-
dendi i pre, sic est ius partis, aut est ius legē: primo casu, aut
s̄fud ius residet soli in iurātē, pōt derogari, vt. l. i. q̄ in
scribendo de pac. aut p̄tinet ius p̄cepti, & tunc non pōt renū-
ciari, vt l. nemo pōt. de legi. ita no. l. v. C. de egra. tñ. l. volūta-
re. 2do cognoscit q̄ ius residet in pre, vel no. **R**ideo, ius q̄
ex facie. l. qd dicit facit vel p̄sone, cū quā facta sit occur, res-
det in p̄tēte ius qd quāci cōi. p̄sē substantiat, non res-
det in parte, vt no. l. nemo pōt de con. p̄. promissio. si cōi. s̄.
cūm fi. & boc de iure ciuili. **S**i aut loquimur de iure canonico
vt p̄ regula tenendū q̄ omne iurim est seruandū, quo ser-
uatum nō vergit in salutis eterne dīpēdī, vt septus dictum
est: vel ob latius, q̄ quātoq̄ ius virtutis legis. i. imperare,
vetare, p̄mittere, punire, vt s̄. de legi. legē vt p̄. Aliqñ ex
leg. imperat aliquid p̄cise, & tñ sic q̄ iurat, non facere illud,
q̄ leg. imperat ut facere, non tenet infim: vt si pater iurauit
non alere filium, vel nō instituire eū beredē, vel aliqd aliud non fa-
cere, qd leg. ipe rat, vt egi. q̄. qñ. cūm inter cetera. Aliquādo vt
tat. l. p̄cise: tunc, aut iurim excludit cām phobitionis, & 3
iuramentum, vt in aut. sacramenta p̄bendum. nam cū ibi iur-
no: etas fit causa phobitionis, & iuramentum reputet iurim
tenet maiorē tantū in iurādō: q̄ iuramentū est quid spirituale.
cū. de iud. l. p̄. in 3bendo, ergo facit cām phobitionis cel-
sare, aut infim nō excludit cām phobitionis: tunc aut eā cel-
sare ius phobitionis, cui possit derogari per pactum, & tenet
iuramentū, si ad. **E**llet. l. i. C. qñ mū. tñ. of. fū. po. aut eā cel-
sare, cui per pactum derogari non pōt: tunc non tenet infim i-
rantē, vt si filius renuntiet ad a cōdonatio: dico q̄ non tenet
super hoc interpositum iurim. Simile qñ filius alienat sine cō-
sensu patris rem aduentū pecuniā, nam licet iurauit, non tamē
tenet iramentū, vt. C. de bo. qd lib. l. i. s̄. filius aut in glo. sed
nūqd. & bocē planū de iure ciuili, aut de iure canonico vt s̄
uandū. **S**ed 3ac. de bel. & 3mum: q̄ ista phobitio est tacta
in fauore patris, ergo filius nō agit iurando, & boc in aduentū
3tē planū, in gb̄ filius non h̄ administrationē, sed p̄. vt. i.
rōmō. l. i. m̄bi. s̄. filio. C. de bo. qd lib. aut. ex cipi. mā qua
tenus cū administratione caret, eatene iuramentum non
tenet, vt egra. & inter dilectos. & facit arg. s̄. de pac. 3 iuris
s̄. filius. & i. fol. ma. tñ. **E**t Sed contra predicta op. C. de fid.
do. den. l. i. vbi not. quod iuri phobitio non pōt renuciari.
3ct. Aliqñ ex phobitō & annullat, & tunc nō pōt renuciari, vt
ibid. q̄ consensit est per legē phobitū. l. cum leg. de fideiuss.
Quādoq̄ phobitio exceptionem inducit: tunc aut exceptio
nem inducit odiōsam, & non pōt renuciari. **I**ur. fauorabiles,
tunc sic, & ita intelligi predicta loquendo de iure ciuili est
simile in donatione inter vii. & ygo. fm leges: q̄ videt 3 publi-
cam utilitatem, qd secundario versatur in matrimonio: nā fa-
uore matrimonii facta est illa phobitio. & v. l. i. de don.
inter vii. & ygo. fm canones credo quod iuramentum teneret,
arg. c. i. de pac. lib. i. & de iureiur. cum contingat. & licet co.
tū. c. i. de pigno. significante, vel in illa. rō. de fideiuss. ostēdū-
datur, versatur fauore matrimonii, vt non turbetur matrimo-
niū, aut in matrimonio representatur, & versatur ius publicū,
l. i. fol. ma. **S**ali. de Eug. dicit simpliciter q̄ tenet iuramen-
tum, vt ipe not. j. e. sed, & i. possessio. s̄. item si iurauero, de iur.
libi plene per eum. & tangitur per C. de sac. fan. eccl. l. i. in fi.
3tem autē exemplū de iure phobitionis, in l. quem admodum
de agri. & cens. **S**ed ibi iuramentum non tenet etiam iure de

Prohibi-
tio. Adde do.
Bart. Soc. in
consil. lxxviii. in
cip. frustra. cir-
ca fin. in. i. pte.
q. donatio ois
que sit ratione
contracti ma-
trimonij dicit
prohibita, et
hinc dicit q.
ipse focer pos-
sit donare mu-
tuo.

Secunda Baldi super Digesto veteri

a **Confirmata.** Ad d. Fr. a. **Ar.** in l. i. s. si cer. pet. i. s. cre ditum. r. q. ibi dem ad eū dī xi in apostil. **b** **Jurat.** Ad de quod habe tur per domi. Bar. Soci. in consil. g. i. inel. Alia. verū. sed dicit quispiā. cum verū. seq. in. i. parte. bīc locus batten? in hunc modū legebatur (nō est nec filiū iu re patr. nisi dī catur. l. i. ff. ad d. d. ced. secun dum Jaco. de Belui. vt. s. oī dī sed depra uate. vt videt potes. aliter etiam legi pos se vīsum est. d. l. i. nō etiā filiū in re patris. se cundum Jaco. de Belui. vt s. dīgi.

nonum: q. contra legē factū principaliter fauore publice vtili tatis. arg. s. de pac. l. ius pub. r. l. inter debitorē. Collige ergo q. aliqui iuramentū est s. legē prohibitoriam r. cōtra publicā vtilitatem r. contra bonos mores. r. tunc non t. s. v. s. dīxi in alio membro: q. nō est contra bonos mores: tūc q. nō est s. legem prohibitoriam r. contra publicā vtilitatem principaliter r. tunc nō tenet. nec iure canonico. nec ciuili. s. de leg. i. l. si inquilinos. in. f. de foro cōpe. c. si diligētī. Aliq. est contra legem prohibitoria. r. s. publicā vtilitatem secundario. r. tunc iure ciuili non tenet iuramentū. sed de iure canonico bene tenet. vt in donatōe inter vir. r. vgo. que iure canonico t. s. si est iuramēto cōfirmata. Et idē credo q. pater donat filio in pte r. iurāt. vt valeat iure canonū eadem rōne. Aliq. est s. leges prohibitoriam r. contra priuilegiū. r. tunc aut iuramentū facit cessare cām priuilegiū. r. tenet iuramentū. vt in aut. sacrame ta puerum. Aut non facit cessare cām priuilegiū. r. tūc refert aut istud priuilegiū est tale. cui possit derogari p. pactum. r. t. iuramentum. l. vl. q. mult. tu. off. l. fun. pōt. aut est priuilegiū. cui per pactū non potest derogari. r. tunc refert: aut continet fauore tertie persone. r. ei renuntiare non pōt etiam per iuramētum. nisi ille cōsentiat. l. i. s. filius. de bo. que lib. r. ar. de cō sti. p. l. ynde falsam. aut continet fauore solius iurantis. r. tūc aut iure ciuili non tenet sacramentū. vt. C. de iure do. si p. dīxi. iure canonū tenet. vt egra de iure iur. c. mulieri. Aliq. iura mentum est s. legem prohibitoriam in odū introductū. r. tūc iure ciuili nō videtur valere iuramentū indistincte: exemplū in d. d. cedoniano r. in pacto legis commissorie. s. iure canonū seruandū est iuramentum. extra de pig. significante. vel dic q. licet seruet pactū legis commissorie. tū fecus in mutuo: q. pro hibito cōtinet odium principaliter. r. fauore tertij secundario. non aut principaliter filiū nec patris. l. i. ff. ad d. d. ced. nisi dī catur p. m. Jaco. de Belui. vt. s. dīgi. Aliq. lex p. mittit. r. tūc an teneat iuramētum refert. aut illa pmissio inducit ius residēs in pte. r. tūc refert. aut istud est ius publicū: si est ius publicū. non t. iuramentū derogatoriū ei. vt si quis renuntiet potestati faciē di testā. nam velle testōis est non posse testari. vel legare: r. iō tale iuramentum non tenet. q. ista p. est de publico intro ducta. non autem est priuati iuris. de testa. l. testamēti factio. Similiter si quis velit non posse testificari in iudicio. r. hūc facultati cū iuramēto renuntiet. non t. iuramētum. de pac. l. ius pu blicū. Si vere est ius p. p. partis radicātū in pte: q. facilius p. dicit ius singulare datū vni p. sone. q. ius g. nāle datū alicui g. ti vel ordini. vt no. s. iun. de p. u. accedēs. r. renūtiatio cū iu ramēto magis. vt. C. de pac. l. si q. in s. scribēdo. aut ius tale non redit in iurātē. r. tūc per iuramētū illud ius perdere nō pōt. vt egra de foro cōpe. c. si diligētī. Aliq. lex p. mittit. r. tunc iuramentū non excludit punitionem. q. iuramētū p. mittit. ille qui d. p. nunt. non pōt renūtiare. sed aduersarius eius sic. l. q. n. is. de ius voc. Et p. dīcta oīa vera sunt. q. lex nō pbat expresse se ipsum iuramentū. Sed q. expresse reprobat ipsum. tūc iuramentū nunq. valet de iure ciuili. nec est opus distinctione. vt. l. adigere. s. Iulianus. r. ibi nota de iure pa. sed de iure ca nonico q. nō p. s. q. nō p. s. dīxi in alijs mēbris. Aut iura mentū est p. ter legē. r. tūc iure ciuili non tenet. q. lex ei nō as silit. sed iure canonū non tenet. i. q. v. quorīs cordis oculi. r. l. g. i. v. o. i. t. b. i. d. o. r. in. s. alteri. cū si. de iure ciuili per liberam personam in cuius operis ius non habeo. non pōt mihi que ri vel stipulari. de usu r. ba. per seruū. in p. n. c. i. vel dīc. q. q. n. is actus est p. ter legē ex defectu solennitatis formalis. q. n. is p. p. rē ipsam. primo casu. non tenet iuramētum: q. solennitati p. batone cū sit introducta ob publicā vtilitatem. ne. l. aliqd. falsitatis in currat. non pōt derogari iuramento. ar. de leg. i. l. codicil. s. si. Secundo casu vī idem. vt. l. i. s. eū q. de consti. pec. Et hoc ve rum q. nō tenet iuramētum. nec actus sub illa forma. sed tenet sub ea. sub qua tenere pōt. q. iuramētum hoc operatur. vt nō valet q. d. ego. vt ago. valeat vt valere pōt. de legat. i. cū pater. s. filius. quomodo verba prolata ad illam formā possint quoquomodo adaptari. alias secus. q. non vī mente actū q. d. verbis colligi non potest. de sup. leg. l. l. abeo. s. ceterum. r. de lega. i. l. libro rum. s. quod tamen. cū si. Et ad hoc facit quod not. per l. p. c. de testa. nō codicillū. r. idē tenet doctor meus in. l. si quis pro eo. de fideiul. Tercio casu. q. contrahitur super re. que non est in cōmercio. tunc non tenet iuramentū. egra de verb. ob. l. in ter stipul. s. sacramenta. r. in. f. de in. p. stipul. in prin. Et hoc verum q. res est omnino exempta a cōmercio. Si autē non est exempta a cōmercio. tūc alienari nō pōt. vt fund. dotalis. tūc tenet iuramētum iure canonum. non iure legum. si iurat prohibitus alienare. quia contra legem. vel p. ter legem sit. vt. s. dīgi. Si vero s. b. it. alij. etiā iure legū tenet iuramētum. de v. fur. pat. r. v. f. cap. l. cū vīr p. dīxi. s. facit quod not. Jaco. de Ar. in l. dotalis. sol. mat. Sed quid si leg. v. ritur verbis prohibitis directis in p. sonas. non in rem: v. b. i. gratia. mandat q. nullus contrahat

cū femina vel minore nisi sub certa forma. vel phibet ipi mu lieri ne s. bat. an tūc teneat iuramentū? dicit doctor me? q. nō q. cōtrahit peccat mortaliter. egra d. ma. r. ob. c. si. nō. s. iun. no. egra de cōse. in rub. ad. si. ibi vide p. r. cōtra. r. nō tenet iuramentū interpositū super obseruatione peccati mortalis secundā eū. Et inducit p. r. ob. q. mulier pmo iurat nō aliena re: postea alienat cū iuramēto. quod non tenet secundū iura mentū. q. nō pōt obseruari sine peccato. alle. l. d. o. i. s. r. Jo. An. in. c. l. s. de iure iur. lib. vi. r. idē tenet s. p. in. Spec. de emp. r. v. s. r. tercio loco. ver. r. nota generale cōcilium: ver. verū. si res. r. seq. Sed l. s. opinio ista aures demulceat. tamen falsa videt: nā lex que v. furas prohibet. certum est. q. verba prohibitoria dirigit in p. sonā feneratoris. r. tū iuramentū t. s. r. idē reddi d. s. vt egra. c. de ob. i. t. o. r. s. Item si verba prohibitoria sunt ob recta in personā iurātis. vt q. phibet mulierē se obligare. nō est verū q. mulier se obligado incurrat peccatū. q. lex est edi ta in suū fauore: v. n. de licet non seruet legē. tū nō peccat mor taliter: q. licitū est cōtemnere cōsiliū legis. l. is qui. de rei v. r. p. p. i. fauore. s. si licitū. ergo nō est peccatum. vī ista distinctio est trifurca: r. s. distinctio nō est falsa. Argumentū etiā q. d. inducit nō obit. nec puto verū q. secundū iuramentū nō te neat. licet per iuramētum incurrat. q. magis equū est seruari se cundū iuramentū. q. est p. s. t. i. t. u. m. d. e. o. r. p. r. o. g. i. n. o. q. p. r. i. m. u. q. d. est p. s. t. i. t. u. m. s. o. l. i. d. e. o. ad circūuentionē p. r. o. g. i. n. i. cum quo d. b. i. s. a. s. a. p. t. a. e. s. s. e. t. v. i. a. f. r. a. u. d. i. s. i. s. s. e. g. e. C. ad. A. l. l. l. i. s. f. i. n. e. de rei ven. in fundo. cū si. vī dīco q. si is cum quo cōtrahitur ignorat de pmo iuramēto. secundū iuramentū est seruandū. C. de condi. ob. cau. si repetendū. s. de cōdi. inde. l. quod q. s. e. l. i. si nō forte. s. q. filio. c. i. s. j. de act. emp. l. i. s. i. C. ad. d. n. a. c. e. l. s. e. n. o. d. o. r. s. Si autē sit. s. i. b. i. i. m. p. u. n. t. e. r. i. i. n. b. o. c. f. a. u. p. o. t. f. a. l. t. a. r. i. o. p. i. d. o. s. t. a. r. i. d. e. i. n. f. i. s. f. e. d. r. i. p. u. p. s. p. r. e. f. e. r. i. b. e. r. e. cū si. Jura predicta signo hanc. q. quā disp. t. a. u. i. t. Jaco. de Bel. lege. p. r. u. s. i. n. a. c. a. n. e. q. s. i. l. i. u. s. s. a. n. o. p. o. s. s. i. t. cōtrahere sine exp. i. s. s. a. l. i. c. i. t. a. p. a. t. r. i. s. n. e. c. m. i. n. o. r. s. i. n. e. l. i. c. e. n. t. i. a. c. u. r. a. t. o. r. i. s. v. l. d. u. o. r. i. cōs. a. g. u. i. n. o. r. i. s. r. q. cōtrahit? factus nō tenet. queritur an iuramē tū faciat valere s. c. t. u. p. r. e. d. i. c. t. u. m. f. a. c. t. u. nō seruata forma statuti? Qui d. o. Jaco. sic soluit dīcēs q. aut filiū. i. n. a. n. i. t. a. u. t. m. i. n. o. r. Si filiū. s. a. c. a. s. u. i. u. r. a. m. e. n. t. u. nō d. a. t. n. e. c. d. a. r. e. p. t. r. o. b. u. r. s. c. t. u. t. u. q. p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. nō teneat: ergo nec accessoriū: tum q. p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. nō v. e. s. s. i. t. a. s. i. u. o. a. c. c. e. s. s. o. r. i. u. m. v. t. d. e. v. u. l. s. u. b. l. i. n. p. u. p. i. l. a. r. i. d. e. i. u. r. e. c. o. d. l. q. d. p. e. r. m. a. n. u. s. A. u. t. q. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. v. i. d. e. t. u. r. e. s. t. cōtra bonos mores: q. t. e. p. e. s. i. l. i. i. o. n. e. r. a. t. i. e. r. e. a. l. i. e. n. o. v. i. t. e. p. a. r. e. n. t. i. i. n. f. i. d. i. a. r. e. n. t. u. r. m. a. t. e. r. i. a. p. e. c. c. a. t. i. m. a. l. i. s. b. o. m. i. n. i. b. u. s. p. r. e. s. t. a. r. e. t. u. r. v. t. i. n. f. i. s. q. d. cū eo. s. p. e. a. d. d. i. s. a. c. e. l. i. i. n. p. r. i. n. i. d. e. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. nō est obligatoriū nec confirmatoriū. vt in. c. non est obligatoriū. de reg. iur. l. i. v. i. r. d. e. l. e. g. i. s. i. l. i. s. i. n. g. l. i. n. o. s. s. i. f. i. c. i. u. m. cōcor. Si autē minor iurauit aut loquimur de iure ciuili. aut de iure canonico. Si d. i. u. r. e. c. i. u. i. l. i. e. o. c. a. s. u. f. a. c. t. u. s. nō d. a. t. r. o. b. u. r. n. e. c. v. i. r. e. s. s. c. t. u. t. e. s. t. r. o. m. a. n. i. f. e. s. t. a. q. d. i. c. t. a. l. e. g. i. u. b. e. t. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. a. d. d. i. b. e. r. i. r. p. r. o. h. i. b. e. t. h. e. r. i. s. c. t. u. s. i. n. e. e. a. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. r. p. r. o. g. r. e. d. i. f. y. l. t. r. a. a. n. n. u. l. l. a. n. d. o. s. i. n. o. n. i. n. t. e. n. u. i. a. t. a. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. r. g. o. v. t. p. d. i. l. e. s. s. e. r. e. m. o. t. a. o. b. s. a. l. i. a. s. o. l. e. m. n. i. t. a. t. e. s. e. t. i. a. m. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. v. t. s. p. b. a. u. i. r. v. i. d. e. t. u. r. d. e. r. o. g. a. t. u. m. e. s. t. a. n. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. a. p. u. b. e. y. c. i. b. e. l. e. r. s. i. t. e. i. s. i. a. q. d. p. a. r. e. t. q. a. n. n. u. l. l. a. t. s. c. t. u. m. r. a. u. t. p. d. i. c. t. a. cōfirmat. ergo aut. tollitur. per hanc. l. m. u. n. i. c. i. e. i. s. i. a. m. v. t. l. i. o. m. n. e. s. p. o. p. u. l. i. d. e. i. n. f. i. s. i. i. u. r. a. C. de eman. lib. l. i. p. r. i. m. u. m. a. u. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. cōfirmat s. c. t. u. s. q. u. o. s. p. e. r. l. e. g. e. cōmūne nō valent. sed con tractus alios nō firmat. quos lex huius ciuitatis g. n. aliter an nullat r. infringit. Item dīcta aut. non d. a. t. a. u. t. o. r. i. t. a. t. e. g. n. a. l. e. s. s. a. c. r. a. m. e. n. t. o. s. e. d. i. n. s. c. t. i. b. u. s. f. a. c. t. i. s. s. o. l. u. m. o. d. o. a. p. u. b. e. r. e. r. i. d. e. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. u. m. i. n. t. e. n. e. n. s. i. n. s. c. t. u. f. a. c. t. o. cōtra legē nō pōt regulariter dare robur cōtractui. vt. d. l. n. o. v. u. b. i. u. m. c. u. m. cō cordan. Cum igitur sacramentum non sit magis auctoritatis de iure ciuili. imo est debilis effectus. nisi in operis: ad lites decidendas: per aut. non efficiat magne auctoritatis. ergo in casu nostro factū nō pōt dare robur s. c. t. u. i. cū annullat per d. l. Si vero loquamur de iure canonico. eo casu nulla est dou bitatio q. sacramentum dat robur cōtractui. q. dīcta solen nitas de licentia adhibēda statuta sunt in priuilegiū r. in fa uorem minoris: ideo sacramentum dat robur s. c. t. u. i. cōfir mat s. c. t. u. m. de iure iur. cum contingat. ista sunt verba ad līte rā. d. Jaco. de Bel. r. adde q. d. n. o. C. de bo. que lib. l. i. s. si. p. aut. r. quod no. s. i. n. n. e. t. i. c. c. u. m. cōtingat. vbi dīcēt. q. nunq. iuramētum d. s. seruari ex quo vergit in p. i. u. d. i. c. i. u. m. t. e. r. t. i. i. d. i. c. v. t. i. b. i. d. e. b. o. c. p. s. i. n. n. Sed pone minor p. dīctus sine licentia perso narum a statuto requisitū cōtrahit per instrumentū g. n. a. r. i. g. i. e. q. d. h. y. p. a. r. a. t. a. s. e. g. e. c. u. t. i. o. n. e. r. e. f. o. r. m. a. s. t. a. t. u. t. i. i. p. s. e. o. p. p. o. n. i. t. q. d. nō fuit seruata forma statuti in s. b. e. n. d. i. c. t. o. r. s. p. e. r. o. m. a. n. d. a. t. i. u. d. i. c. i. s. e. c. u. l. a. r. i. q. i. n. f. i. m. f. a. c. i. a. t. o. b. s. e. r. u. a. r. i. q. r. i. s. q. d. i. u. r. i. s. Et v. t. q. e. p. s. nō possit hoc precipere: nā ipse iudex nō est ille. qui iu ranit. r. est p. s. o. n. a. l. a. i. c. a. r. e. t. r. a. i. u. r. i. s. d. i. c. t. i. o. n. e. m. e. c. c. l. e. s. i. e. ergo nō pōt sibi quicq. mandari: t. n. a. s. i. n. s. u. a. i. u. r. i. s. d. i. c. t. i. o. n. e. e. p. a. l. i. s. u. p. q. u. a. m. a. n. d. a. t. u. m.

[illegible][illegible]

ligatur iuramentū p̄tinere veritatē in re, q̄i iuraf super re: in
 tpe, q̄i iuraf p̄t tpe: in affectione, q̄i iuratur de affectione:
 incredulitate, sine cōfēctia, q̄i iuratur de credulitate & p̄fēctia.
 Sed nunquid pars q̄ iuratur de veritate interrogata cogit
 reddere causam sui iuramenti? dic q̄ nō, vt no. 3. inno. extra
 de iura. calū. c. cā. cām. Sed nunq̄ si iuro bodie decem cartabas
 cinis dare, fūm perituros, q̄ oare nō possum: vt q̄ non cō. istud
 iuram. non b̄z elee, nec fornia elee: igit non obligat. l. si q̄s le
 fal. nā cō. i. f. impōssibile in iur. vt. error: p̄mittit: vt in fūta. de
 ver. obli. §. loca. c. In dñm, q̄ b̄z non cōmittat perituri p̄pter
 p̄ter impōssibilitate p̄fatiōis. tūc amota, nō fūfultatur p̄ter
 debito, p̄iurū incurrē. de leg. 1. si mibi et tibi. §. si quis seruos.
 j. loca. l. infūlam. §. j. Sola. si iuratur p̄t. Scā stricti iuris, nō
 v̄z infūm, q̄ dñtus est nullus: si super bone fidei, igit quasi boni
 fidei fici: q̄ angustia t̄pis tūc nō vitiat, vt no. 27. l. 6. cō. de
 l. l. si. §. i. quis ita. in add. vt dīc q̄ vbi est iuratur, nunq̄ nō
 ceteractatio t̄pis: quia fī non v̄z q̄s ago, vt ago, valet, vt valet
 p̄t p̄pter iuramentū. l. cū p̄. si. p̄. matr. de leg. 1. Et bō
 fī cōfidentia est exp̄ssa in dñm. Si autē emergit q̄ accēdit
 p̄t q̄ dñtus est factus, tūc nō vitiat, vt no. l. o. §. si q̄ seruos.
 facit. l. cōlar. de publi. S̄z nunq̄ de p̄fēctia fiat simpliciter
 facit tūc sacramentū? Rñ. aut loquimr de foro p̄fali: & fiat
 p̄t valet, vt no. 3. inno. de indi. nouit. aut in foro cōfēctio, q̄
 tunc refert. aut loquimr in bis, q̄ cōmissa sunt alicui ad cō
 fēctia suā a iure: & statim eas dīcō, vt in l. c. tātūm. §. p̄fēct.
 de rescri. l. iij. Aut loquimr in bis, q̄ nō sunt b̄z cōmissa, vt
 tunc refert, aut id de quo querit est abstractū ab omni ḡie p̄
 b̄tioris: tūc statim p̄t iuratis factū. l. o. cōs. §. a barbaris.
 de re mil. l. o. no. 3. Jaco. de Bre. l. p̄ b̄de. de acq. b̄re. Aut
 est aliqd p̄missum a iure, vt bona fides, tūc fiat simpliciter
 verbo, de adul. si adulteri. c. in celsu. §. idē polliō. no. in lit. de
 acq. §. alicui. aut nō est p̄sumptum a iure: tūc nō fiat simpliciter
 verbum, nec etiā infū: §. b̄z aliter p̄tate. l. vlt. q̄nem ad. fer. amitt.
 l. i. de litte. acq. p̄uia. de fur. inter cōs. §. rece. & facit quod not.
 3. inno. extra de eo qui fur. ordi. l. i. fūf. innotuit: q̄ iuramentū
 cōtinere iudicim: quāda fūm q̄ cōsensu caret, vt infantes,
 fūfili, amentes, p̄m̄tentes, p̄b̄tentes, & yebementē et b̄o
 fī sit iuratur, q̄ ad verbi nō accēdit p̄fensio, nō est iuramē
 tūm: nā vbi deest cōfensio etiā fōm̄e verbi adēst, virtus le
 gis abest. de re iur. in nego. cōmōd. in fū. c. p̄t. b̄t a fūfio.
 ḡg. q̄. v. p̄ p̄uili. c. q̄ iuraf. l. ḡg. q̄. iij. vñ. l. q̄q̄. b̄z et
 iurū fūfultatū, nō est iuramentū: q̄ deest cōfensio, vt C.
 p̄uili. vale. q̄ agi. l. c̄mptione. Item iuramentū etiam ad
 aliud, quā ad terminū in quo iuratur, nō obligat: q̄ deest,
 cōfensio. C. p̄uili. vale. q̄ agi. l. i. §. ḡg. q̄. v. c. h̄m̄anc. §. b̄z
 obli. c. Quāda fūm, q̄ nō caret penitus cōfensio, vt pupilli
 p̄t infantia in cōtū p̄fensio nō est sanus: q̄ nō b̄t fūf cō
 sensū p̄p̄tatis tēneretate: fūfom iuram. cōfensio. in dīf. rēf. c.
 & b̄z in iudicio ratiōis: & b̄z eos non obligat. c. q̄ iuraf.
 Quāda fū pupilli iurant in dñm se adultū, nō v̄nt cōtra,
 aut yaleat: fī est doli capax. de p̄uili. c. fūf. c. q̄ iuraf. c.
 p̄ b̄t facit q̄ nō m̄. de etate. in dñm. c. in t̄p̄. q̄ iuraf. c.
 q̄ ad ad robur dñus, sed bene tenet q̄ dolo. l. i. §. q̄. 3. q̄
 leg. de p̄uili. loq̄it. in antīf. p̄a. p̄b̄go de p̄uili. et fēdē
 ligēda. h̄o. §. de viro. fol. matr. Et q̄ p̄ale est in op̄e, ergo
 p̄uili. est ius cōc. l. i. de libe. c. Quāda nō caret cōfensio nat
 rali, fī facit capiti p̄t mulieres: & tūc p̄t q̄ tēnēt et
 infū, vt m̄morea fī certiorate fūnt, de b̄. obli. c. q̄ no. 2.
 l. i. §. C. de rescri. vñ. p̄. C. ad em̄ tēn. Joan. An̄. extra de
 emp. v. c. cū causam. in nou. vbi om̄ino vide, & p̄lene b̄z
 de b̄t actatur. vt dīc q̄ in remittendo est opus ceterioratōis,
 in contrabendo non, ar. de v̄fū. i. item fī fandi. §. 2. de p̄uili.
 act. l. tutor. §. i. ar. cetera de fud. l. i. in p̄m. et b̄z dīc q̄ non ius
 telligatur cōfēntē et certa fcientia. Quāda ali nō caret cō
 fensu naturaliter, fca ciuilit̄ per interdictiōem bonozum,
 c̄fī nō obligat infū, q̄ ad m̄ftratiōem non b̄t. p̄digi
 de q̄bus dīc, vt not. Jaco. de Bre. in l. q̄ b̄z de t̄rel. facit. c. i.
 §. p̄digi. p̄digi. & quod no. C. vñ. vñ. l. i. quis in rāntā. p̄. C. r̄.
 Quāda fūm q̄ habent animi mōtū, & iudiciū p̄fectū, fī tē
 mere & in delibere iurāt. Itē sibi imp̄net, q̄ sua culpa p̄
 fūfione fērmōis in p̄mptū incidant p̄tculum. B̄z tērtio
 iuramentū ē cōformare iusticiā. fōm̄e. natūrali fūfuitie, p̄
 b̄lice bonitati, & iustitie p̄fōfite. Si autē ē cōformat ab iustis,
 q̄ iuris fī fūperius ex ḡm̄anitate: ideo nō repeto. Idē de t̄p̄
 q̄ iuram. q̄ est t̄p̄e, tūc nō valet: q̄s t̄p̄is t̄p̄is p̄fēfū,
 tūc valet de iure canonico: q̄ edictū p̄tioris non tollit iuramē
 tūm, p̄t ēt alterius iurisdīctiois & cūctiois, q̄ fecularis in
 rīfidiōis: p̄nde edictū p̄tioris in q̄ mētus cā. non p̄tinet
 ad iuramentū, vt no. 3. inno. c. extra. q̄ mētus causa. ad
 res. vbi om̄ino vide. C. p̄fice de fēp̄a p̄ncipali q̄ne qua
 r̄itar quis est effectus iuramētū videndū occurrīt: r̄o talē r̄e
 ḡlam q̄ om̄ne iuramentū vālidū p̄ducens effectum

Instituiam.
Adde feli. in
rub. e. tit. de in
reitu. 7 adde
hoc qd dictu
fuit ad hoc. f.
cad. l.

6 **P**ropter
iuramentum.
Adde Fel. in
c. si diligenti.
in. iij. col. d. ver.
responde. de for
ro compe.

Qui iurasti. Ad ibide.
dom. Alex. de
Imo. & Pan.
de Cast. in cōs
fil. c. x. ad
de fran. Bre.
in l. si quis ma
ior. C. de trans
actionibus.

Cito habet.
 Adde Barto.
 Lepoan sing.
 versic. cxiij. 2
 Pau. de Cas.
 in l. beres. §. si
 lia. ff. de pec.

Secunda Baldi super Digesto veteri.

ad quē ordinatur seruadū est: qz iuramentum in forma: unde qui pmissit soluere, nō pōt opponere exceptionē, dolo facis, qz petis qd relicturur es, egrā. c. debitor. cōpensare etiā vñ nō posse, vt ibi ar. 3. de 2. d. i. demō. Gultianus. de distr. pig. l. si debitor. Sol. aut ista exceptio venit ad infringendum ipsum iuramentū fm intentionē partium cōsiderādā, tunc loquit. c. debitor. Si aut ex alia cā nō vñsaria obiceret, ibi cōpensatio bñ posset fieri, et est fil. q. de 2. d. indeb. l. inter dū. c. l. is. s. i. z ibi nō. Ad subdistingue in hoc scdo mēbro quod aut cōpensatio tātā vñlitate affert creditori, quātā solutio, vt qz cōpensatio debitor erat naturale c. ciuile, tūc admittet cōpensatio, quia creditoris nō interet: aut nō affert tātā vñlitate, vt qz obijct cōpensatio debito naturali tñ, tūc nō pōt opponi compensatio ppter iuram, qd plene obseruandū est: nec debet credito ri adimi cōmodū efficacie sue obligationis, que efficacior est, qz ea qz quā opponit cōpensatio, de x. ob. si pñpili. ¶ Quero an ex iuramēto decisio oriat actio reo. ¶ In pñma qōne dices tu qz est casus. C. de reb. cred. actor. In dñm, si oriat actio ex iuramēto non oritur ex cā veteri. leg. dicit dñm. f. c. si duo. s. si quis. Sol. vt plene nō, per gl. d. vñ. inf. de act. s. item si qz postulante. Sed In. vñ dicit qz aliqui iurāt sup iure, tūc ex iuramento oritur obligatio r actio. Aliqñ super mero facto, tūc actio oritur ex illo facto pñmpto, probato per iuramen tū. non aut ex iuramēto ita nō. In. egrā qz met. cā. c. h. idē tenet Old. ¶ Sed 3. hoc op. Si iuramentū istud veterē cām sufficiēter pbat, ergo agit directā actione ex cā veteri, vt. j. d. vñs. cū de in rem verso. non vñl. Rñ. inf. importat proba tionē cui ē annexa quāsi fictio, qz leg. fingit qz ita fit: ita qz ista probatio trāsit in fictionē iuris, tūc nō recipit dñā pbatōnem. Ex ista fictiōe dñ leg. qz actio vñlis est, qz ois actio vñlis regulariter est ex fictiōe: vñ becler fingēdo dñm facit, ex dñ tūo dñm. vt ita dicto dñm agi possit: qz ex dñm r fictio, vñ li actione agi opz, caneat sibi agēs, qz non dñ solū agere ex ve teri cā, sed dñ, autoritate cause, iurā ipsūz deducere in libello ad actionē fundādā, als enī egisse vñ directā, vt. l. i. s. qui in p. petuum. si ager vec. vel empb. p. forte succubere in actiōe p. postea inutili. Rñ sup qua līe pñst. non est, nō pōt indicari, de euic. minor. s. i. de in f. ito. babebat. de pact. d. bebi. d. d. d. d. d. d. ¶ Sed nunquid sicut ex iuramēto formi oritur actio formis in personali, sicut in reali? dñ qz sic. f. c. d. si possessor. s. si cū de hereditate. Sed nunquid ex snā formi oritur actio ex dñ tu, sicut ex iuramento? dñ qz nō fm. Soli. vt ipse not. ibi. r probatur ex no. de excep. rei ind. duobz. Et facit. f. de cōdi. ob. caus. l. p. vñ pñz. qd enī nō bñ pñtiam, s. p. acta cause, sed per iuramentū be ne dñ pñtare de crimine, vt. f. eo. eū. q. facit. C. de arbi. ne in arbi tris. s. i. Sed nunquid ex alijs pbatōibus oritur actio sicut ex iuramēto? dñ qz non, vt not. Accur. in d. s. si cū de hereditate, qz in iuramēto est quāsi dñm. f. de pecu. de poss. s. i. in alijs proba tionibus non est ita. ¶ Super secunda qōne qua querit, an ex iuramēto decisio oriat actio reo. vñ qz sic, vt. f. c. d. si possessor. s. i. pñm. ¶ Preterea reus agere pōt ad scientium impo nendū actori, de fideiuss. l. cōtēdar. no. de lib. leg. Anselmus. s. centū. ¶ In dñm qz nō est in prāte reorū agere, vt. l. pure. l. si. de excep. dñ. Itē factū ad excipiendū actionem nō parit. C. de tran. l. si pro fundo. vñ testes recepti ad excipiendū nō valēt ad agendū, vt no. In. de testib. significandū. Aliquando ius excipiendū conuertit in ius agēdi, de cōdi. inde. sed a si me pñ tem. cū. s. i. iter. s. i. l. q. excep. s. i. pars. Sed istud est spāle ppter equitatem superuenientis casus. f. de cōdi. indeb. nā natura. f. de condi. sine cā. si fullo. Breuiter qñqz actus est indifferens r eque potens ad agendū r excipiendū, tūc ex eo oritur actio r ex ceptio, de lib. leg. l. qd mibi. Aliqñ est indifferens r impotens ad agendū: tūc vñ solū ad excipiendū, de pac. iur. f. gentium. s. quinitio. Sic in proposita qōne nam si iuratur in psonali nō parit nisi exceptionē reo. Si in reali distinguit, vt. l. s. i. si pos sessor. Aut parit seu iurat negantē illius nō esse, r per hoc unū ius accrescit iurati, nisi ius excipiendū: aut affirmantē suā esse, tūc qz indifferenter se bz dñm ad agendū r excipiendū, oritur exceptio possidenti, r actio non possidēti, vt in s. pñm. de s. si qñtur an durāte possessione sit nata actio possessor. dñ co qz est nata, tñ non pōt exerceri, vt not. Cyn. in l. i. C. de alie. in. d. vñ. in. c. p. possessor. l. 3. s. no. C. de ber. ven. l. fin. a facit de rei ven. si culpa. hoc non est expeditū, tñ non prosequor, qz nō est nostra materia hic. ¶ Quid si reus conuentus rei vendi. probat se dñm aliter qz per iuram, an inde pōt enī pronūciare dñm? dñt In. qz sic, egrā de resti. spo. ex conuentione. alibi tenet contra, de proba. l. 3. cām. r illud tenet l. dñm. qz sup dñm rei non est l. i. cōtestata, nec est petitū pñtari qz re? fit dñs, r ad hoc facit. j. cōm. l. in rebus. in. f. r qz ibi nō, per Suli. Rñ qd est multū arduū, r versat inter hos ex cōflos doc. quā alibi pertractauit. Adde qd no. Inno. egrā de of. r pot. ind. i. de leg.

c. cū cōtingat. r vñ qd no. C. vñ pñl. s. in gl. precario tñ. in. f. ¶ Super septima. q. de relaxatione iuramēti formi duas s. stiones. Pñma an absenti r ignorati possit sacramētus rela gari per creditōrē, vel per pñmlegiū, vel per legem. Sed an itaruo destructo, videat destructū iuramēto interpositū sup eo. Super pñma qōne non vñ obitandū qz p legē r per pñmle gius, qd est leg. pñmata, possit queri liberatio a vinculo sacra mēti absenti r ignoranti: nam acquitio iure legali fit absenti tñ r ignorati, de cōdi. ob. caus. si pecuniā. s. si seruus. r de cōdi. demō. multū interet. de concef. pre. qz cunctis. de le. n. cū p. ter. s. furdo. de pig. ac. l. solutum. s. solutum. in. f. vñ dñ qz pacū pñmptū per legē, celebrat etiam inter absentes r ignoran tes. l. i. a. furio. s. si cer. pe. cōm. si. is qui. s. si libero. de ac. re. do. etiā inuitus. cū si. r facit qd no. Inno. de pñm. accedēti. ¶ Sed cōtra hoc vñ qz ista acquitio sit cōmutabilis nō incō mutabilis: r hoc vñ qz sit necessaria ratibatio, vt. l. si quis ita beredes. de cōdi. in. f. r. l. si quis filius. s. i. de acqui. heredi. est hic, nō vñ ratibatio: si qz iurauit aliqd facere intra tñp, r ei remissum sit, nisi intra illud tñp ratū habeat. l. bonoz. rez. ra. b. a. Ego rñdeo qz ad periarium enitādus sufficiēter remissio l. 3. ignoratur. l. i. de cri. egul. ber. tñ si postea repadiat tale be neficiū, retro fingatur periarus, de in. f. furti. s. i. non ob. ler. bonoz. qz ibi intra tñp legale nulla erat facta acquitio, hic sic: l. 3. cōmutabilis effect. s. de vñs. sed a si quis stip. s. i. pñter ea in l. bonoz. tertia persona, cui erat per fuc. cessioz edictus ius quesitū, erat in medio: ideo ratibatio nō trahitur re tro: qz omne ius ratificatiōis erat iā abdicatum r trāmissū ex edicto successorio, secus si non esset transfusum de cō. cū. r. s. tunc pcederet ratificatio quo ad fundādum ius retro ince ptiū, secus si non retro inceptum: nā tunc retro nunqz trahi tur: si ius alterius est in medio, vt. l. qui balneū. s. titiā. r. l. po rior. s. si colonus. qui po. in pip. b. a. r. l. si parē. s. i. que ad. ser. amil. l. libero octoginta. de bo. li. r. s. de pig. ac. l. i. et facit qd no. in l. si indebitum. rem. ra. b. a. qd no. Suli. de cū. de pig. ac. l. aliena. ¶ Preterea in l. bonoz. egrā erat res aliena. l. i. p. successorio. r id cessat ratibatio, vt. l. bñc scripture. in. fin. ad. l. aquil. bñc aut liberatio non est extincta, s. vñget, s. commuta biliter, vñde super ea pcedit ratibatio, si cer. peta. pñder no. de ac. emp. l. si alienum. Sed an per renūtiatiōem vñ pa ctum possit queri liberatio sacramēti absenti, vñ qz sic, de pac. post qz liti. egrā de pac. cum pñdem. de lib. leg. non solui. s. si liberatiōis. r. l. e. labeo. dñ vt ibi per Suli. facit qd no. s. d. ne go. get. l. pñdponius. r. l. nescimus apollinaris. nā creditor remittēdo statim destruit fundamentū periaris: qz p se stare vñ de cōdi. pec. item illa. in pñm. de ind. s. post edictum. de act. emp. si per emptorem. Item quādoqz quis querit exceptionē ex actu in quem non cōsensit, de dom. si tibi dederim. si cer. per. f. ergo. r sublatō obstaculo, qd est in medio prima cā suū par rit effectum per fenet, nō per mediā personam, vt. de inof. testa. possibimus. s. i. quis ex lib. r actus, cui? ordinatio vel perfectio pendet ex vno, in illo solo agente perficit, r ex eo ēt absenti directo acquiritur, ar. s. de indic. l. si. cōuenire. Et econtra vbi actus est perfectus fm intentionem agētium, ra tibatio tertiū nihil operatur, nisi sit eius noie gestū, de fen tet. ex com. cū quis. l. i. vñ secus si imperfectus est quo ad effi ciam. C. de rei ven. l. mater. l. iñ. qd vi aut clam. de do. aut. ind. l. cū vnus. in pñm. hoc est gñale vñicum: factū vnus alteri pñdest, sed ibi non alterius factum, sed suū bz pñdest, ne cesse est qz actus substantietur consensu, qd non pōt fieri in ter absentes, nisi medio organo interueniente. l. 3. de consi. pe. r no. in l. consensu. de act. ob. a. in. l. i. s. de contrab. em. l. no. tñ qz l. 3. acquitio iuris fiat ignoranti, tñ acquitio facti non fit nisi medio organo interueniente, vt egrā de pñm. accedēti. r ideo acquitio exercitij non fit ignoranti: qz exercitij facti est. l. quero. de eo qui pro tut. l. multum. de condi. d. el. in to tum oia. de reg. iur. bñc dicit Alrb. qz licet absens possit cō stitui procurator: tñ nō bz exercitium, donec sit sibi pñsentat um in adatum, ita no. Alrb. de procu. c. i. s. quili. vñ. Alrb. s. de ind. l. i. s. cōuenire, r facit quod no. Inno. de rei ind. cū Alrb. boldus. In glo. non pōt diffinitiam. ¶ Super secunda. q. dico qz aut est iurati seruare statutū, aut contentum in statu to ista enī differunt inter se, vt disponēs r dispostum, vt lex, r res aliqua: vñ aliud est iurare seruare statutū: aliud est si sta tutū disponit, qz tu des mibi. g. mar. qz tu dabis. g. nā pñmo ca su sublato statuto deficit ius in tanqz accessoriū, nec reuocari tes tale statutū sunt perituri, si postea nō seruāt id qd statutū disponebat, ar. C. de nup. si libera. l. i. in pñ. C. de la. lib. tol. C. de edic. di. Alrb. l. si in pñm. Sed casu sublato statuto ad huc durat vinculum iuramenti: qz ad idem concurrunt due obli gationes, vna ex statuto, altera ex iuramento: r l. vna fit sub lata altera durat, de fideiussoribus. generaliter. r. l. vnamus. r nota egrā de baptismo. r maiores. vñde licet sit reuocatum statutum

Secunda Baldi super Digesto veteri.

[illegible]

pōtar, aut iurata cūm nō ērēt dētus iuraturā, s; ētra dēt' iurata
 tūā fūmilitarē dētū q' hypotheca pūilegiata nō pcedit ēq
 dētē cōfēllata: nā cū cadat hypotheca sub alio dētū iuraturā
 fūb dētū pignoriōis nō ērē robōrat folo tēpis tractu: nō in. l.
 affūduis. C. q. po. in. pig. hāz vī casus dē pig. act. l. solutū. §. f.
 quā. ¶ Sēta q' dētō est, qdā iurati mibi dāre marmora, vī
 colūnas affigas, quā nō pōt aūtē, vt. l. fēnat'. dē cōtrah. em.
 p. et q' dēt mibi estimatiōis, est in mōza, q' nō an fit periturus,
 vī q' p. f. c. q' pōt succēdit bic loco rē debite ppter difficultatē
 rē pñatiōis, dē. l. cetera. §. si duobus. nā l3 vbi rē meam pētō
 nō succēdat pñtū loco rē, nisi in vniuersalē iudiciū. l. si rē p
 cū. dē p. b. et r. tamen vbi pētō q' mēi nō est ppter difficultatē
 rē pñatiōis interēse venit. l. nō dubiū. §. si. dē. l. iij. Et p
 doc, q' iurū in omnem causā pñtū vī q' ē dētū dēfēdit, sicut
 t' quodlibet pactū, q' fideiū. §. q' p. §. q' si nūmōs, d. an. dē pi.
 act. l. si necessarii. §. si. ¶ Sēto aut loquimur, q' interēse nō
 succēdit in obligatiōe: t' tūc est planū q' tūc cūtra interēse
 qd' pētī nō pōt mōza cōmitti nō pōt: q' vbi nulla pētiō, nulla
 iura. mōza, dē ver. obli. si pūpillus. §. cer. pēt. lecta. §. dicebā. dē re
 iudi. miles. §. dēcē. Si aut estimatiō succēdit in obligatiōe,
 vī. l. stipu. ven. §. Zelfus. l. i. dē act. em. tūc est dubitandū: tū
 credo pñtū nō pōt, q' ista fēcūdarā, t' tacta obligatiō, nō
 est iurata: nā iurū regit v' dōtū expellētiō, t' bīc verba nō
 sunt expressa. Dicit decretalis, q' clericus, qui pñmo iuravit
 seruare statuta edita: postea p idem iurū promittit seruare
 edenda, q' si postea edenda nō fuit, nō est pñtus, extra hoc
 tit. c. clerici'. q' b' ē d' intelligi q' nisi clericus iurauit pñmo
 seruare edita, postea in virtute pñm iuratiōis pñmit seruare edē
 da, certe pñmit p virtutē q' in rerum natura nō erat: q' iurū
 pñmū nō habebat lūā virtutē, q' vba eia nō referunt ad fu
 turum. dē ver. obli. si in colo. ita intelligit Specu. in quarta
 parte tit. dē iureiur. in l. si sic nō obstat ar. contra p. pig. ac.
 solutū. in. fi. pñ. iurū em nō exēdit ad futura, nisi tpe iuramē
 ti expressū, vī no. p. p. a. in. c. j. dē reg. in. cl. ¶ Sēpmo q' rīf
 nūq' dāt in obligatiōib' facti possit dñi pñtū: t' vī q' nō qd
 licitū est nō facere, interēse pñtare vī respectu facti nō cō
 mittitur: q' nō est in dolo, q' nō facit, q' q' pōt pñmitteri sibi o
 iure q' solnat interēse, ar. j. dē iure pat. l. adigere. §. i. Itē respe
 ctu interēse nō dñitur peritū, q' super interēse nō est iur
 ratu. Rideo q' ē mōza peritū dñitur q' eo rescripto, nec
 transfunditur in obligatiōis interēse, q' nō est ius, f. factū,
 q' transfundit nō pōt. Item q' iam trahit fectū exēcūtiōē,
 vñ nō pōt nonari, ar. dē pac. rescript. §. si pacto. dē pñ. inde.
 q' ob rē nō defensam. ¶ Dētera vbi est iuratiō in pñma obli
 gatiōe, fēcūda obligatiō accumulat pñme, nō aut b' novare:
 vī ficuti pōt pēt res, t' pena. C. dē rāctat. si q' maioz. ita res
 pñcipalis. factū t' interēse, p. d. l. i. quis maioz. q' est not.
 ¶ Cō tano q' rīf, iuravi tibi dāre, q' vīq' ad pñfcha, tū interm
 forbannimur, q' nec tibi nec fisco folo: q' rīf vī iur pñm' t' vī
 vī q' ē eo q' tibi nō foluo, nō sim pñm' q' nūdus equalitē, dē
 ca. d. i. tutelās. §. p. et. ante gēsto eo īns pñcis, dē nōna. dñtes.
 in. fi. vñ fectū folui q' dē leg. iij. ¶ Paulo l. al. §. i. nā dñt' bas
 bēf q' mortuo, nō infit. qd. mo. ius pa. p. fol. §. f. relegati. Et q'

